A. ROGOZ și C. GHENEA

URANIU

VII

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICA

14

1956

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

În 1929, atomistul german Karl Wassa descoperă peştera lui Djayanta Devi, ale cărei coordonate nu le poate stabili. 15 ani mai tîrziu, Günther Kriegsfeld în cîrdăşie cu Joe Strowberry – aventurieri stipendiaţi de trustmanul Abe Mc. Stephens – află locul precis al peşterii.

În 1952, la Şanhai, inginerii Fîn Siao-şan şi Iurii Tumanov împreună cu antropologul Li Cian-su scot din adîncul mării, unde fuseseră aruncate de ciankaişişti, cîteva lăzi conţinînd fosile ale primului om din istorie: „Sinanthropul din Pekin". Cu acest prilej, Tumanov trăieşte o aventură ciudată, în urma căreia este dat dispărut. Soţia lui, geofiziciana Tania Tumanova încearcă zadarnic să-l găsească.

Între timp, Li Cian-su cumpără de la un lama vindecător un maxilar uriaş pe care îl consideră că aparţine unei specii anterioare Sinanthropului şi pe care o denumeşte a Giganthropilor.

În 1954, Strowberry şi Kriegsfeld instalează în inima muntelui Djayanta Devi un laborator. În această vreme, în India şi China se pun bazele unei expediţii complexe internaţionale în Tibet (E.C.I.T.), pentru cercetări geofizice şi antropologice. Din expediţie fac parte: Fîn Siao-şan, Li Cian-su, geofiziciana Tatiana Tumanova, speleologul Alexandru Merişor şi opticianul František Sprna.

Tania Tumanova vine la Şanhai însoţită de micul Petea, cumnatul ei, care trebuia s-o aştepte pînă la terminarea expediţiei, într-o tabără de pionieri. Folosindu-se de vizita unui gură-cască, scriitorul Halebard Cuc, Petea fuge din tabără, cu gîndul de a urma expediţia.

Împreună cu actorul ambulant Tao-tsu, un băiat de aceeaşi vîrstă, şi cu Iuan, cîinele acestuia, Petea porneşte spre Tibet în urmărirea expediţiei. Ştiindu-se căutat de cei din tabără, Petea se travesteşte în straiele unei fetiţe şi ia numele de Ciu-tzai. Mai întîi călătoresc cu trenul, dar din pricina lui Iuan, sînt nevoiţi să-şi întrerupă drumul. Din fericire, şoferul unei camionete primeşte să-i ia cu dînsul pînă la Nankin, unde ajung noaptea. Interesîndu-se de expediţie la „Institutul de geofizică", copiii află că aceasta părăsise localitatea. Despre acelaşi lucru se interesează şi un individ, care le pare suspect. Îl urmăresc. Într-o grădină publică, îl zăresc pe acesta cum scoate o muzicuţă din care începe să cînte. Iuan sare în pieptul individului, care, înspăimîntat, dispare.

La Nankin, expediţia primeşte noi camioane cu materiale şi un autobus cu constructorii unei staţii experimentale, iar la Uhan, ECIT-ul e nevoit să se împartă în două eşaloane: unul care va merge spre Tibet pe şoseaua Sikan, iar celălalt pe şoseaua Ţinhai. Strowberry şi Kriegsfeld pun la cale distrugerea celor două convoaie, prin intermediul ciankaişistului Ciu (care face parte ca muncitor în convoiul condus de Fîn-Siao-şan) şi al lui Şan-lun, omul cu muzicuţă, însărcinat cu aruncarea în aer a convoiului condus de Li Cian-su.

Urmărindu-l pe Şan-lun, Petea şi Tao-tsu, nimeresc într-o tavernă. Se iscă o bătaie, din care copiii sînt salvaţi de un oarecare Tien-huă, care îl cunoaşte pe Iurii Tumanov.

Kriegsfeld primeşte de la Şan-lun ştirea că şi-a îndeplinit misiunea.

U R A N I U*

de A. ROGOZ și C. GHENEA

(Urmare din numărul 13)

Urmă un intermezzo căci se auziră răsunînd cîteva acorduri stîlcite din „Cavaleria ușoară" de Souppé. Apoi din nou...

— Nu știu, se auzi plîngînd jalnic muzicuța lui Ciu. Să fiu al dracului dacă știu !

— Atunci ascultă aici, cap sec ! Ai grijă să fii lîngă șofer tot drumul, să urmărești kilometrajul ca să știi la ce depărtare ești de Lanciou, cînd vei pune la punct treaba. Acțiunea trebuie să aibă loc neapărat în jurul orei 11, mîine noapte. Acum fii atent ! Cînd toți vor fi adormiți, cînți ce-ai făcut, pentrucă-ți vom parașuta un balot în care se află un individ. Să ai grijă să cadă toată vina pe el. Treaba ta cum faci ! Pe urmă o ștergi...

— Nu pricep ! gemu iar Ciu.

— Degeaba ești colonel în armata lui Cian Kai-și ! Mergi pe șoseaua Lanciou-Sining, nu ? Avionul iți va ieși în cale spre 11, așa cum ți-am mai spus. Voi o să fiți la cel mult 300—350 km depărtare de unde ați plecat. După ce ai operat, cînți poziția precisă unde te afli, pentru ca pilotul să știe unde-ți lasă ploconul. Ai grijă să nu crape ăla din cutie ! E clar ? Lada o faci arșice sau mai bine o arzi. Accentuez, musafirul tău trebuie să cadă mesa. Să te gîndești cum îl aranjezi mai bine ca să nu poată vorbi prea mult. Ai priceput ?

— Da !

— Incă o vorbă ! Ai să anunți autoritățile de cum ai terminat.

După aceste cuvinte, Kriegsfeld intrerupse contactul și privi satisfăcut către Joe Strowberry.

— In fine, mă văd răzbunat ! rînji acesta din urmă, frecîndu-și vesel mîinile. Ce zici Güni, împușcăm cei doi iepuri ?

— Cum adică ?

— Cu asta facem praf și pulbere și expediția chineză și cea hindusă. Scăpăm de concurență. Să-i transmitem șefului ca să se bucure și el de succesul nostru ! Hai, flăcăule, cîntă-i și lui ceva din Rigoletto !

---

* Romanul revăzut și completat de autori va apare în Editura tineretului.

Sir John Reed pleacă fără adresă. Lanciou. Ciu se îmbolnăveşte de holeră. Surpriza... Sir Reed face declaraţii. Strowberry se ceartă cu Kriegsfeld din pricina „sîrbii popilor". Tumanov e recunoscut de Petea, dar prea tîrziu. „Troglodìtul cu zîmbet de fecioară" spumegă. Războiul uraniului. Intervine Marlott. Merişor e speriat de gustul degetului de călugăr. Petea e consacrat stareţ budist. Drung povesteşte despre „omul zăpezilor". Tien-Huă lasă un mesaj. În peştera muntelui lui Djayanta — Devy. Dezlegarea cîtorva mistere. Giganthropul.

Cu două zile înaintea convorbirii relatate mai sus, Das Purun, O'Flanagan şi sir John Reed îşi făceau pregătirile finale pentru a porni spre lanţul munţilor Kailas. Erau zorile unei zile cu cer senin şi soare dogoritor. În întregul oraş nu vedeai ţipenie. Toţi căutau un ascunziş răcoros. Era ora 5 dimineaţa, cînd telefonul din camera lui sir John prinse a ţîrîi insistent :

— M-da ! Asta-i ! făcu dezolat paleontologul, ştergîndu-şi faţa inundată de sudoare. Nici să mă odihnesc nu mă lasă... Doar se ştie că astăzi trebuie să plecăm ! bombăni el furios. Apoi ridică receptorul : Alio ! Mă rog ? Alio... Alio... Domnul meu ! Aha ! făcu el deodată vesel, scărpinîndu-se pe piept. Eu sînt !... Cu cine am cinstea ? Mister Li Cian-su de la Harvard ? Ooo !... Cu plăcere, cu plăcere !...

Vesel, sir John închise telefonul, sări din pat, se spălă la repezeală şi începu să se îmbrace în grabă, privind mereu pe fereastră afară, în curtea hotelului. Jos se afla o limuzină elegantă. Satisfăcut, desigur, de vestea primită telefonic, savantul îşi controlă geanta de care nu se despărţea şi, înainte de a pleca, smîngăli cîteva cuvinte pe o bucată de hîrtie :

*„Stimaţi colegi, vă rog să mă aşteptaţi o oră. Sînt reţinut de o afacere urgentă şi extrem de importantă. Mi s-a comunicat un interesant caz de teratologie *.*

Cu prietenie,
SIR JOHN REED.

P. S. Imediat ce termin, mă întorc împreună cu eruditul meu prieten dr. Li Cian-su".

După vreo trei ore de la plecarea atît de precipitată a paleontologului, Purun şi O'Flanagan, văzînd că savantul britanic nu dă nici un semn de viaţă, se duseră la directorul hotelului. Erau neliniştiţi. Amîndoi credeau că bătrînul nu se simţea bine din cauza temperaturii ridicate.

— Sir Reed a plecat cu o maşină, le comunică directorul. Unde, habar n-am ! Încă de la 5 dimineaţa. Altceva nu vă pot spune...

— Nu v-a lăsat nimic pentru noi ? întrebă Purun.

— Nu ! încheie flegmatic directorul, ridicînd din umeri.

---

* Teratologie — parte a biologiei care tratează despre diformităţi şi monstruozităţi.

Pe cînd cei doi savanţi se pregăteau să plece, fură întîmpinaţi de un „boy" acela care avea grijă de bagajele paleontologului.

— Am găsit pe masă sus, acest bileţel, le spuse el intinzind hîrtia al cărui conţinut îl cunoaştem.

O'Flanagan parcurse scrisorica dintr-o privire şi incruntat, i-o întinse colegului său.

— Dumneata pricepi ceva ?

— Imposibil ! izbucni Purun după ce-o citi şi el. Li Cian-su n-a avut cînd să vină in India, iar dacă ar fi venit, mă anunţa. Sîntem în corespondenţă de cîtăva vreme. Pe urmă, continuă el, doctorul Li este unul dintre conducătorii expediţiei chineze cu care urmează să ne întîlnim in Tibet.

— Trebuie să fie o greşeală la mijloc.

*

In acest timp, sir John dormita pe pernele confortabile ale limuzinei cu care plecase. Lîngă el se afla un bărbat mărunt, îmbrăcat intr-un costum alb de mătase. Ochii îi erau ascunşi de o pereche de ochelari cu rama groasă de baga. Vecinul de banchetă al paleontologului vorbea englezeşte afectind imposibilitatea de a pronunţa litera „r".

— Mistel John Leed ? intrebă zîmbind slugarnic. Eu sînt Li Cian-su. Vă log să melgeţi la mine, să detelminăm nişte fosile culioase de telatoţefalus *.

— Unde, iubite coleg ?

— La 20 leghe aploape... La 9 vă aduc inapoi... Apoi simulînd o teribilă oboseală, îşi ceru scuze şi închise ochii.

Bătrînul savant ar fi vrut să discute, dar faţă de atitudinea neaşteptatului său interlocutor se văzu nevoit să păstreze şi el tăcerea. Curînd, limuzina trecu de barierele oraşului şi se indrepta cu viteză pe un drum marginal spre nord-est. Trecuseră de cîtva timp peste partea asfaltată a şoselei, iar acum parcurgeau un drum de ţară, plin de praf, care străbătea jungla. De mult nu se mai zărea nici o aşezare omenească. Sir John fu cuprins de neastîmpăr. Îşi înghionti vecinul, dar acesta răspunse printr-un sforăit. Atunci, înciudat se adresă şoferului :

— Ascultă, dragul meu, n-ai greşit cumva drumul ?

— Nu.

— Mai avem mult de mers ?

— Da !

— Dar unde-i săpătura ?

— Acolo !

— Cum acolo ? se revoltă sir John simţind că-l părăseşte calmul. Cum îmi răspunzi dumneata mie : „Da ! Nu ! Acolo !" Eşti un nevrotic domnule, eşti un microcefal ! Îi voi cere stăpînului dumitale să te pedepsească exemplar.

— Hm ! Bun !

— Mă rog ?

— Am tuşit !

— Îndrăzneşti să mi te adresezi astfel ? Cere-mi te rog scuze, sau cobor imediat !

— N-aveţi decît !

---

* *Teratocefalus"* — animal fosil.

Sir John avu un moment impresia că se înăbușă. Renunțînd la politețe, își apucă vecinul de braț și-l scutură zdravăn!

— Domnule Li! Ordonă-i să oprească!... Cobor imediat! Nu merg mai departe. Mă dau jos... Sînt profund jignit.

Li începu să cașe, se întinse, apoi, făcînd pe miratul îl privi pe paleontolog.

— Coborîți aci în junglă? E primejdios; vă vor pișca țînțarii. Acum, ca prin minune, litera „r“ fusese repusă în drepturile ei, dar nici această deosebire de pronunțare, nici tonul ironic n-au fost observate de sir John.

— Vă rog să fiți liniștit! Apoi se aplecă spre urechea savantului părînd că dorește să-i spună ceva strict confidențial: „Știți, șoferul meu e cam într-o ureche... Să nu-l contraziceți, că s-ar putea să vă facă cine știe ce...“

Ca un răspuns prompt, șoferul coti cu un viraj periculos pe un drum plin de hopuri și băltoace. Sir John, hurducat ca vai de el, ba se lovea cu capul de acoperișul limuzinei, ba era zvîrlit în brațele lui Li. Chinul său încetă abia atunci cînd, ajunși pe un teren pietros, mașina stopă brusc.

— Am ajuns sir!

— Bun! Dar înainte de orice te rog și-ți pretind să-l pe...

— Sst! făcu Li, trăgîndu-l de mînecă pe sir Reed. Apoi făcu un semn elocvent cu mîna, arătînd spre șofer. Acesta le aruncă amîndurora o privire de-a dreptul ucigătoare.

Savantul abia se ținea pe picioare. Din cauza drumului destul de accidentat, pierduse și noțiunea timpului. Călătoriseră aproape șase ore. Soarele ardea îngrozitor. Miriade de țînțari îi înconjurară imediat.

— M-da, asta-i! își repetă sir John leit-motivul care-l folosea ori de cîte ori îl nemulțumea ceva. Și, domnul meu, unde-i săpătura dumitale?

— Poftiți! răspunse Li curtenitor. Pe aici!

Pe o cărare îngustă, ajunseră în dreptul unei rîpe adînci de aproximativ zece metri. Lîngă groapă era întins un cort, din care ieșiră trei vlăjgani a căror căutătură nu promitea nimic bun. Erau trei cașmireni care purtau pe cap turbanul așa cum îl răsucesc cei din tribul Mulalaka

De cum îl văzură pe Li, pe sir John și pe șofer, le făcură o adîncă temenea, apoi traseră cu grabă de sub cort un lădoi lung de doi-trei metri, lat de vreo 80 cm și foarte înalt. Lădoiul era legat cu frînghii. Ca după o lecție învățată sîrguincios, doi dintre mulalaka se băgară imediat în ladă, iar al treilea împreună cu șoferul îi lăsară jos, în rîpă. Ajunși acolo coborîră din hîrzobul care fu de îndată tras sus. Apoi fu rîndul lui Li. După ce acesta păși pe fundul văgăunii, îl invită pe sir John să coboare. Ținîndu-și cu greu echilibrul, paleontologul britanic căuta din ochi, în timp ce era lăsat în jos, fosilele pentru care fusese adus acolo. Ochiul său expert cerceta însă zadarnic fundul pietros al văgăunii.

— Dar nu văd nimic, domnul meu! i se adresă din văzduh lui Li pe cînd nu parcursese decît jumătate din distanță.

— Veți vedea imediat, sublime maestre! veni răspunsul exagerat de curtenitor.

— Totuși aici nu pot exista fosile! continuă înciudat paleontologul pe cînd mai coborîse încă doi metri.

Răspuns nu primi. Li se mulțumi să zîmbească ironic și să ri-

dice din umeri. În acest timp, cei doi caşmireni aflaţi în rîpă se duseră ceva mai la o parte şi ridicară un obiect de pe pămînt. Era capacul lăzii. Cînd lada cu savantul britanic mai avea aproximativ o jumătate de metru pînă la fundul gropii, acesta îi întinse lui Li mîna, ca să iasă din hîrzob. Dar, contrar aşteptărilor sale, Li îi aplică în frunte o puternică lovitură cu o măciucă, pe care o ţinuse ascunsă în mînecă. Sir John se prăbuşi cît era de lung pe fundul lăzii, iar cei doi mulalaka îl închiseră cu capacul. Cît ai clipi din ochi, lada luă drumul invers celui parcurs. Sir John, năucit nu atît de lovitură cît de cele întîmplate, îşi frecă mai întîi fruntea, pe care îi crescuse subit un cucui de toată frumuseţea, pe urmă începu să bată cu pumnii în capacul care-l acoperea. Acesta era făcut din scînduri groase de stejar în care se practicaseră cîteva zeci de găurele.

— Protestez! zbieră el. Vă dau în judecată! Trebuie să plec în expediţie!

Cineva ciocăni în capac. Sir John tăcu, apoi îşi lipi un ochi de unul dintre orificii. Atunci îl văzu aplecat pe şofer deasupra sa.

— Ascultă, bătrîne vrăjitor, căutător de potcoave de cai morţi! De ce nu-ţi fierbi la repezeală o poşircă brahmană în care — *nota bene!* — să pui arahnide şi coleoptere?

Vocea îi păru lui sir John cunoscută şi o rază de speranţă se ivi în sufletul său.

— Mister Chase, dumneata eşti? Spune-i monstrului care m-a adus aci, că-l provoc la duel! Să-mi dea socoteală, eu n-am timp de glume proaste, trebuie să plec! Glasul îi tremura de furie.

— Da, eu sînt: Chase! Îţi urez călătorie plăcută în coşciugul familiei. Ce-i drept, e cam lipsit de confort şi-mi cer mii de scuze, domnul meu!

— Dar eşti... eşti o scîrnăvie apocaliptică!...

— Nu mai urla, fosilă antediluviană, că răguşeşti! Călătorie sprîncenată!

Sir John simţi cum lădoiul în care se afla e ridicat de la pămînt, purtat cîtva timp; cum e pus pe ceva; apoi auzi duduitul unui motor; urmă o zguduitură şi savantul îşi dădu seama că porneşte într-un nou voiaj, a cărui destinaţie şi al cărui scop îi erau cu totul necunoscute. Lumina care-i pătrundea înăuntru îi fu luată de cineva care se aşezase pe ladă. Într-adevăr, sir John Reed călătorea acum pe platforma unui autocamion, ascuns pînă atunci între bălăriile junglei. După el, venea limuzina şofată de către unul din cei trei mulalaka, iar pe bancheta din fund stăteau tolăniţi fostul şofer şi cel care pentru sir John fusese Li Cian-su.

— Ei, Günther, ai procedat ca un mare maestru! Bravo băiatule!

— Mulţumesc de compliment, răspunse el cu răceală. În schimb tu, Joe, ai avut azi mîncărime pe limbă. Te-a recunoscut...

— Ce-i cu asta? Cine-l ia în serios pe unul prins cu miţa-n sac?

*

De la Uhan, convoiul condus de Fîn-Siao-şan a ajuns seara la Lanciou, important nod industrial şi de comunicaţie al Chinei de nord-vest. Kuo Chin-şin, directorul uzinei, care trebuia să furnizeze expediţiei restul materialelor, era unul dintre acei conducători de întreprinderi care pînă mai ieri fusese un simplu muncitor. A doua zi dimi-

neața inginerul își dădu seama că lăzile primite conțineau produse superioare, ireproșabile. Două camioane fură încărcate cu materialul necesar construirii stației principale, adică a unei mari cabane de 10/16 metri, cîntărind 5 tone și putînd adăposti 20 oameni și 4 cabine-laborator. Intr-un alt camion au fost suite lăzile cu reflectoare puternice venite din Uniunea Sovietică, lăzile cu trotil, pentru lucrările de minare etc. Fîn lua în primire materialele și utilajul comandat și doar din cînd în cînd cerea o explicație scurtă, după care scotea un vag și sever „Hm!". Cu fiecare camion încărcat simțea însă că necazul i se evaporă. Și iată că deodată văzu apărînd două tancuri uriașe.

— Ce sînt astea? întrebă nedumerit inginerul. După cîte știu, nu s-a făcut o asemenea comandă.

— Ce-are a face! îi răspunse zîmbind misterios Kuo. Le veți lua cu voi!

— Parcă ar fi tancuri amfibii...

— Chiar și sînt.

— N-avem nevoie. Mai avem cîteva.

Directorul izbucni în rîs:

— Văd că ești supărat pe noi, tovarășe inginer. Altminteri n-ai refuza cu atîta ușurință darul pe care îl facem expediției. Ne-am gîndit că n-are să vă strice aceste autopoduri. Cu ajutorul lor veți putea trece mai ușor, fără să mai ocoliți, nenumăratele ape cu care e blagoslovit podișul tibetan... Și te asigur că multă bătaie de cap ne-au pricinuit drăcoveniile astea...

Fără să rostească un cuvînt, Fîn Siao-șan strînse emoționat mîna puternică a inimosului director Kuo.

Cînd ceasul din turnul primăriei din Lanciou bătu ora prînzului, Fîn Siao-șan dădu semnalul de plecare. Totul era în ordine. Numai în autobusul cu care mergeau muncitorii era o ușoară neliniște. Cîntărețul cu muzicuța, Ciu, se văita de dureri de stomac. I se dădură cîteva picături de beladonă, care, pe moment, părură a fi eficace. Totuși, după ce parcurseră aproape o sută de kilometri, același Ciu începu să se tăvălească pe podeaua autobusului și să urle de durere. Șoferul stopă, iar cîntărețul, pînă atunci foarte vesel, coborî cocîrjat și se ascunse în dosul unor tufișuri de la marginea drumului. Cînd se întoarse, avea fața aproape verzuie, iar ochii i se dilataseră și-i străluceau straniu. Din cauza primejdiei unei noi opriri, se așeză în față de tot, lîngă ușă.

Insera. Treceau prin dreptul unui crîng rar. Din cauza lui Ciu, convoiul fu nevoit să oprească din nou cîteva minute.

— Mai bine-l lăsam la spital, în oraș! spuse Fîn Siao-șan, privindu-l cu milă. Dacă se mai întîmplă să aibă o criză, va trebui să ne oprim undeva ca să-i dăm o mînă de ajutor.

Ciu îi aruncă o privire care cerea parcă îndurare și se urcă înapoi în autobus ținîndu-se de pîntece.

— Lasă-l tovarășe Fîn în grija mea! spuse bătrînul Mu Si-lo.

Porniră din nou; Ciu nu mai coborî din mașină, dar își schimonosea mereu fața-i verde, ba de vreo două ori chiar leșină. Convoiul își continua drumul liniștit de aproape 8 ore, cînd Ciu răcni ca turbat și căzu la pămînt. Pe buzele lui apăruse o spumă ușoară. Mu dădu să-l ridice. Văzîndu-l atît de crispat și cu obrazul verde, bătrînul își aminti de întîmplări prin care trecuse în viața lui. Deodată în minte îi încolți un gînd îngrozitor. Da, așa începea întotdeauna! Se uită înspăimîntat la Ciu și bîigui:

— Holeră! Oprește, tovarășe șofer! E holeră!

Întregul convoi se opri. Pe cînd îl coborau pe Ciu se apropie și Fîn Siao-șan.

— Ce s-a întîmplat, tovarășe Mu?

— Rău s-a întîmplat, dragul meu! Are holeră! Trebuie să dezinfectăm totul... Să ne spălăm, să fierbem rufele și să frecăm interiorul autobusului cu formol!...

Merișor, auzind aceste cuvinte, o apucă de mînă pe Tania și o trase înapoi, în afara cercului din jurul celui bolnav.

— Facem tabără aci! hotărî Fîn Siao-șan. Pe Ciu îl trimitem cu GAZ-ul meu la spitalul din Ho, iar noi vom încerca să ne dezinfectăm.

Ciu se lăsă urcat în automobil, pe cînd autocamioanele se strîngeau în cerc lîngă un lan de orz din dreapta șoselii.

*

De două ore, de cînd au oprit, puseseră la fiert toate rufele și vasele pe care le folosiseră pînă atunci. Au frecat cu apă și săpun autobusul și cîteva autocamioane de care se apropiase Ciu. Frînți de oboseală, întinseră două corturi mari, la gura cărora ardea mai mult mocnit cîte un foc de vreascuri.

Era 11 și jumătate noaptea. O ploaie măruntă și deasă curgea fără întrerupere. Cu tot frigul care se așternuse din cauza umezelii, membrii expediției dormeau frînți. Din cauza norilor, era un întuneric cumplit. Deodată prelata care acoperea intrarea cortului unde se aflau savanții se mișcă imperceptibil. O mînă se strecură și zvîrli ceva în foc. Răsună o trosnitură ușoară. Tania, care avea somnul mai ușor, tresări apoi adormi din nou. În cort se risipi curînd un miros aromat dulceag. Același lucru se petrecu și în cortul celălalt. După ce mireasma se răspîndi și acolo, bătrînul Mu se trezi, dădu să se ridice, gemu, îngînă un cuvînt neînțeles și căzu peste unul dintre tovarășii săi.

Trecu aproape un sfert de ceas de la întîmplarea aceasta ciudată, cînd dintr-un tufiș răsună un cîntec de muzicuță. Urmară cîteva minute de tăcere, apoi muzicuța atacă o nouă melodie foarte sinuoasă și cu totul atonală. Curînd, cîntecul se curmă și din tufiș răsări ca o umbră a nopții însuși Ciu, bolnavul de holeră. Atitudinea și mersul său nu mai vădeau acum nici urmă de boală. Cu pas sigur, milităresc se apropie de corturi, privi înăuntru și se asigură că nimeni nu mai mișcă. Un rînjet de dispreț îi fulgeră pe față.

„Proștii, habar n-au cum se poate simula o boală! gîndi el. Ce-i drept, doza măricică de sare amară m-a cam întors pe dos. Ce să mai spun de săpunul pe care am fost nevoit să mi-l țin în gură ca să fac spumă verzuie? Puah! Ce scîrbos! Pentru astea, îmi va plăti fiecare în parte... Nu voi uita!“

Mulțumit, își frecă mîinile, apoi, parcă aducîndu-și aminte de ceva, privi spre cer. Imediat o luă la fugă, intră în lanul de orz și nu se mai opri decît la o distanță de vreo 300 metri de bivuacul adormit. Acum Ciu cerceta cu privirea bezna de nepătruns a cerului. Părea că așteaptă ceva. Într-adevăr, după alt pătrar de ceas, se auzi zbîrnîitul unui avion care se apropia. Ciu își afundă mîna într-un buzunar, parcă fără fund, și scoase de acolo un pistol cu țeavă groasă pe care-l îndreptă spre nori. Imediat, din țeavă țîșni o rachetă albă, care lu-

mină cîmpia. Motorul avionului se desluși deodată foarte aproape. O a doua rachetă, de data asta roșie, se înălță în văzduh. De sub norii negri, se arătă un avion coleopter, care-și încetinea viteza văzînd cu ochii, pentru ca la un moment dat să se lase la pămînt ca un adevărat autogir. Elicea stabilizatoare intrase în funcțiune. Avionul coborî în verticală pînă ajunse cam la 50 de metri deasupra solului și la o mică distanță de Ciu. O ușă se deschise din fuselaj și cineva lăsă în jos o ladă mare și grea. Ciu alergă grăbit spre locul unde cobora lada.

In tot timpul celor petrecute mai înainte, Ciu, absorbit de propriile-i treburi, nu observă că în lanul de orz se produceau din cînd în cînd mișcări stranii.

Ciu așteptă cu grijă ca balotul să atingă pămîntul, așa cum i se ordonase, fără să se producă nici un fel de accident. Acum lada era jos, lîngă el. Se urcă pe ea și, făcîndu-și palmele pîlnie strigă:

— Am terminat, anunțați-l pe șef!

Ușa coleopterului se închise și avionul începu să se deplaseze lateral și să ia înălțime. Cu un cuțit, Ciu începu să taie curelele care legau lada, cînd în apropierea lui răsună deodată lătratul scurt al unei mitraliere grele. Bubui o explozie și coleopterul luă foc. Inspăimîntat Ciu scoase revolverul, dar lîngă el răsună o comandă scurtă:

— Miinile sus!

Fără să i se mai dea vreun răgaz, fu legat cot la cot. Lîngă el se aflau cîțiva soldați din trupele de securitate ale Republicii Populare Chineze.

— Duceți-l! răsună același glas de mai înainte. Apoi, ce-l ce vorbise se întoarse spre un ofițer, care tocmai se apropia:

— L-am prins, tovarășe I-Lu! N-o să mai miște. Acum să ne ocupăm de musafirul lansat pe teritoriul nostru.

Cîteva faruri se aprinseră aproape instantaneu. Sub lumina lor orbitoare, miinile dibace ale soldaților deschiseră lada. Pe fundul ei era trîntit un bărbat cu figură britanică, înalt și deșirat, îmbrăcat într-un costum albastru de bumbac. Sub razele strălucitoare ale reflectoarelor, acesta clipi mai întîi din ochi, și-i frecă, iar apoi privi cu nedumerire în jurul său. Imediat, ostașii îl apucară și-l scoaseră afară. Vrînd să spună ceva, noul picat din ceruri, revărsă o cascadă interminabilă de strănuturi. Cînd se potoli, I-Lu îi dădu să bea din bidonul său. Prinzînd puțin curaj musafirul își bombă pieptul și rosti cu glas răgușit de cocoșel:

— Protestez! Li Cian-su și bestia aceea imundă de Michael Chase trebuie să-mi acorde satisfacție!...

— Să nu vă supărați... îl luă cu binișorul I-Lu.

— Nu mă întrerupe domnul meu! Ieri, cînd m-am despărțit de ei..., adică stai, ei s-au despărțit de mine!... Li Cian-su cu concursul bestiei m-a înfundat în lada aceasta. Și, închipuiește-ți că Michael Chase, pe care nu-l mai consider colegul meu, a fost capabil, domnule, ca după ce l-am vindecat cu un medicament cunoscut numai de mine, să-l denumească — nota bene! — poșircă! Dar... scuză-mă te rog, nu m-am prezentat: profesor doctor sir John Reed!

— Maior I-Lu din trupele de securitate ale Republicii Populare Chineze.

— Chi... Chineze? Dar e o confuzie... Cum, aici nu ne aflăm în India? Bătrînul era cu totul aiurit. Și eu ce mă fac? Cum mai plec în Tibet? Dar... nu se poate... dumneata glumești. Eu n-am ce face

în Imperiul de mijloc... să-ți explic... Acolo, în munții Kailas trebuia să mă intilnesc cu o expediție chineză, e adevărat, dar nu așa...

— V-ați și întîlnit cu expediția!

— Domnule maior, te rog să nu fii abracadabrant! Nu-ți permit să faci glume la nesfîrșit cu mine. Sir John vorbea cu un ton foarte ridicat, dar văzînd figurile soldaților care făceau cerc în jurul său se liniști dintr-o dată: Mă iartă... te rog! Apoi oftă adînc. M-da! Asta-i! Ce să faci, sînt în China! mormăi el resemnat. Și expediția?...

— Vom merge imediat și acolo...

În acel moment apăru un plutonier:

— Permiteți-mi să raportez! În tabără nu s-a produs nici un accident. Membrii expediției mai sînt sub puterea narcoticului. Minele magnetice cu care diversionistul urma să arunce transportul în aer au fost găsite. Singura victimă e șoferul, pe care banditul l-a rănit grav.

*

A doua zi, după ce membrii expediției fură puși la curent cu cele petrecute, iar sir John Reed, deși împăcat cu soarta sa, se visa demonul prăbușit din „paradisul pierdut" al lui Milton, Merișor se duse să vadă sfărîmăturile coleopterului. La întoarcerea în tabără, pe cînd trecea pe lîngă cufărul cu care descinsese noul membru al expediției, speologul zări în iarbă ceva lucios. Era muzicuța lui Ciu. Involuntar o ridică, o șterse de mînecă, așa cum fac școlarii, și începu să cînte cu foc „Sîrba popilor".

La sute de kilometri distanță, cel care intercepta cîntecul naturalistului fu tot Kriegsfeld.

— Zum Teufel*! Ce-i porcăria asta?! țipă el. Joe, a înnebunit Ciu! În loc să-mi dea rezultatul acțiunii, îmi cîntă ceva... ceva... valah...

Furios, apăsă pe un buton și așteptă semnalul convențional. În locul lui, răsună însă o ciuleandră îndrăcită...

— Idiotule! Damn! (*) răcni scos din fire Strowberry. Ciu a căzut! Uiți că în expediție e și un romîn?!

*

Veți dori, desigur, să aflați modul în care fusese descoperit și împiedicat sabotajul lui Ciu. Pentru aceasta este nevoie să reluăm povestirea din momentul cînd Tien-huă traversa Ianțzîul. Nu era sigur că stăpînul jeepului era Șan-lun, dar n-avea nici o îndoială că individul era în urmărirea expediției și nu cu gînduri curate.

Jeepul atinsese pămîntul și o pornise în mare viteză pe drumul care se întindea drept, către zare. Tien-huă știa că eșalonul expediției condus de Li Cian-su nu mai putea fi departe. De aceea, cu toate că mașina din față avea un avans însemnat, Tien-huă hotărî să clarifice o dată pentru totdeauna problema cu misteriosul necunoscut.

Urmă o goană ca-n filme. Jeepul nu mai fugea, ci de-a dreptul zbura, dar nici skoda nu se lăsa mai prejos. Numai că Tien-huă, deși nu trebuia să-l piardă din ochi, era nevoit să se țină la o distanță destul de mare, pentru ca urmăritul să nu bănuiască nimic. Cu toate astea, în vălmășagul drumului și acoperit de o trîmbă de praf, Tien-huă se putu apropia o clipă de jeep. Il recunoscu pe Șan-lun.

---

* Să fie al dracului!

Şi iată că expediţia fu întrecută, dar jeepul continua să înfulece kilometrii, ca turbat. După o oră se opri brusc în dreptul unei stînci. Tien-huă îl văzu pe Şan-lun aplecat deasupra şoselei, iar cînd trecu pe lîngă el, pricepu ce are de gînd să făptuiască. După o muchie a dintelui de piatră, observă pitit jeepul. Stopă puţin mai departe şi, în timp ce se întorcea în fugă pe jos, îl zări pe sabotor cum se caţără pe stîncă. O ocoli şi prinse la rîndul său să urce, astfel încît să ajungă în spatele diversionistului.

În acest timp, în maşina din fruntea convoiului, avea loc următoarea discuţie:

— Curios! L-ai văzut pe omul acela cum se urca? întrebă Li Cian-su.

— Da! îi răspunse Sprna. Îţi dădea impresia că vrea să se sinucidă sau că fuge de noi... Cred că... Ce-i asta?

O împuşcătură sparse liniştea. Cei doi priviră pe fereastră, la fel cu toţi ceilalţi membri ai expediţiei. Coloana îşi încetini mersul. Nimeni însă nu văzu ceva deosebit şi caravana îşi continuă drumul.

*

Şan-lun tocmai ridicase arma să tragă. Primul autocamion atinsese limita regiunii de şosea unsă cu napalm. Deodată simţi în ceafă gura rece a unui pistol.

— Mîinile sus!

O luptă scurtă şi strînsă avu loc cîteva clipe. Glontele din revolverul lui Şan-lun, care apăsase desperat pe trăgaci, ricoşă din stîncă şi-i zgîrie obrazul. Acum însă, orice împotrivire era cu neputinţă. Acelaşi om cu haină de piele, care-l înfruntase la „Raiul marinarului", îl legă fedeleş cu cureluşe, apoi, cu o uimitoare uşurinţă, îl luă în spate, ca pe un sac, şi coborî povîrnişul. După patru ore, prizonierul se afla pe bordul şalupei, de pe care plecase Tien-huă. Îl duse în cabină, gîndind că Şan-lun va face o mutră foarte mirată cînd va da cu nasul de Tao-tsu. Cei doi copii însă nu erau acolo. Îl chemă pe căpitan:

— Unde-s copiii?

— Se plimbau pe punte... Credeam că au coborît...

— Or fi coborît ei, dar pe uscat! mormăi înciudat Tien-huă. Asta îmi încurcă toate socotelile...

— Nu ştiam că..., făcu stînjenit căpitanul.

— Să lăsăm asta! i-o tăie rece Tien-huă. Acum te rog să dai o fugă şi să mi-l găseşti pe I-Lu. Poate i-a trecut criza de malarie. Să-i spui că este o chestie urgentă!

I-Lu veni peste puţin timp. Era foarte palid. Se vedea că-i este rău. Ochii îi luceau. Abia se ţinea pe picioare.

— Să trăieşti, Tien! Întîi să iau o chinină şi pe urmă vorbim... Aşa... Înghiţi pastila. Spune-mi, ce s-a întîmplat?

În cîteva minute fu pus la curent cu cele petrecute.

— Aaa! O pasăre rară! murmură el, cîntărindu-l cu privirea pe Şan-lun. Acesta îl fulgeră cu o căutătură plină de dispreţ şi de ură, apoi se întoarse cu spatele. Pe o măsuţă alăturată se găseau lucrurile banditului, printre care şi o muzicuţă.

— Ce făceai cu asta? întrebă Tien-huă, arătînd instrumentul.

— Cîntam!

— Stai puţin, Tien! îi spuse I-Lu şi, luînd armonica, suflă uşor în ea. Lucru curios: başii erau muţi. Mai încercă o dată şi urmă ace-

laşi efect: notele cele mai grave nu se auzeau. I-Lu puse muzicuța pe masă şi, uitîndu-i-se lui Şan-lun drept în ochi, îl sfătui: Uite ce-i băiatule, n-am timp de pierdut cu tine. Mărturiseşte cinstit, că de nu, te arunc în fundul apei! Cine-i şeful tău?

— Nu ştiu!

— Să vedem! Poate că ne va răspunde chiar şeful lui... propuse Tien-huă şi, ducînd muzicuța la gură, cîntă o arie dintr-o veche operă chineză.

După cinci minute, muzicuța, care stătea pe masă, începu a cînta singură.

*

Ce se întîmplase cu Petea şi Tao-tsu? Cînd Tien-huă pornise în urmărirea lui Şan-lun, ei mai dormeau. Cel dintîi se trezi micul chinez. Se întinse şi-şi trase pantalonii. Deodată, simți că-i ghiorăie mațele de foame. Pe o măsuță găsi o tăviță cu un ceainic, pahare, pîine şi marmeladă. Încercă să-şi deştepte prietenul. Dar acesta, somnoros, se întoarse mîrîind pe cealaltă parte. Atunci Tao-tsu mîncă singur. După ce se sătură, îl observă pe Iuan, care nu era mai puțin flămînd. Îi dădu şi lui să înghită pîine mînjită cu marmeladă. Apoi puştiul îşi dădu seama că se plictiseşte şi prinse a se juca de-a fripta cu dulăul lui. Foarte curînd însă i se urî şi cu această îndeletnicire şi, atunci, neastîmpărat şi curios, începu să cotrobăiască prin sertarele măsuței. Deodată dădu peste ceva care-l făcu să sară ca ars. Era o fotografie. Pe verso stătea scris „Iubitului meu Iurii, amintire de la Petea". — Ce căuta mutra lui Petea la Tien-huă? gîndi Tao-tsu şi îndată îşi răspunse singur: „El este urmăritorul nostru". Primise, desigur, fotografia de la directorul taberei ca să-l poată identifica pe fugar. Fără să mai aştepte o clipă, chinezul tăbărî asupra prietenului său şi, din doi pumni şi trei ciupituri, îl puse pe picioare. Petea îl privea năuc:

— Ai înnebunit? Ce e? Visam că vin tătarii...

— Sst! Repede! Dă de duşcă ceaiul ăsta! Aşa!... Acum să băgăm în traistă mîncarea ce a rămas...

— Zi o dată, ce s-a întîmplat?

— Tien-huă este trimis de tabără să te înhațe...

— Imposibil!

— Hai, dacă-ți spun! Să nu ne prindă.

— Dar, oricum, nu putem fugi de pe şalupă. Cum am ieşit pe punte, ne-a şi văzut...

— Stai să cercetez cum e situația...

După cîteva clipe, Tao-tsu se întoarse:

— Dă-mi rucsacul! îi porunci lui Petea. Şi ia-te binişor după mine. Nu-i nimeni pe punte.

Urcară cu grabă. Şalupa era trasă lîngă țărmul stîng al Iantzîului. Imediat îşi făcură vînt şi se aflară pe mal. Petea îşi luă rucsacul pe care-l aruncase într-un tufiş, iar Tao-tsu, de bucurie, făcu o tumbă extraordinară, care-l umplu de invidie pe Iuan.

— Şi acum, cît mai repede spre Lhassa!

Odată fugiți de pe şalupă, Petea şi Tao-tsu merseră ce merseră întins pe drumul ce ducea la Centu. Cînd li s-a părut că s-au îndepărtat destul ca să li se piardă urma, se opriră lîngă un crîng de trestie de bambus. Mîncară, apoi băură apă de la un izvoraş.

— Ce facem acum? întrebă chinezul.

— Trebuie să ajungem cît mai iute la şoseaua Sikan-Tibet.
— Trebuie, într-adevăr! Tu ai vreo idee?
— Aş avea, dar să vedem cîţi bani mai avem.
Făcură socoteala. Averea lor era destul de neînsemnată.
— Uite ce propun! reluă Tao-tsu. Vindem pardesiul şi hainele tale. Tot ne încurcă. Pe ele o să ne cumpărăm nişte cojoace groase, că în Tibet aerul e cam rece. Restul banilor îi folosim pentru drum.
— Ce spui, Iuan? întrebă Petea cîinele, dîndu-i din pîinea cu marmeladă. Iuan dădu expresiv din coadă.
— Se primeşte propunerea ta cu unanimitate de voturi!
Pentru a nu trezi bănuieli, Petea îşi reluă înfăţişarea europeană pînă vîndură într-un tîrg lucrurile. Îşi cumpărară cojoace şi de-ale gurii. Tao-tsu se folosi de prilej şi mai dădu la repezeală o reprezentaţie de adio, aşa că pînă la urmă se mai văzură şi în stăpînirea unei sume rotunjoare de bani. Cu un autobus care făcea cursa pînă la Centu, ajunseră a doua zi la centrul administrativ al provinciei Sîciuan. De acolo luară un alt autobus care mergea la Iaan, oraşul principal al provinciei Sikan. Pe drum, priveliştea se schimba sub ochii lor: ogoarele galbene de orez făcură locul acelora de porumb iar trestiile de bambus, pinilor. Pe dealuri apărură tufişuri de ceai. Şi deodată şoseaua pătrunse în munţii încomaţi, tot mai mari şi mai mari. La Iaan, constatară că nu mai aveau nici un ban. Norocul lor fu că un vînător de tigri şi leoparzi primi, în schimbul rucsacului, să-i ducă pînă la Kandin, centrul districtului autonom Tibet, unde trebuia să lase la un magazin cîteva zeci de piei. Stînd în căruţă, înfofoliţi în pieile vărgate, Petea şi Tao-tsu se întrebau ce vor face de la Kandin înainte.
— În orice caz, spuse Tao-tsu, e bine să-ţi schimbi din nou înfăţişarea. Doar nu vrei să te recunoască Tien-huă!
— Cum o să mă recunoască? Nu m-a văzut niciodată.
— Asta s-o crezi tu! Avea o fotografie de-a ta... ca rus.
— O fotografie?! De unde o fi scos-o? Şi de ce nu mi-ai spus nimic pînă acum?
— Cine-a avut mintea la asta? Dar nu te supăra: i-am şterpelit-o! îl linişti Tao-tsu zîmbind. Şi scoase fotografia.
Cînd o văzu, Petea crezu că mica lui făptură va face explozie. În primul moment, nu înţelese nimic. Fotografia aceea o dăduse cu propria lui mînă fratelui său Iurii Tumanov, cînd se despărţiseră. Cum a ajuns la Tien-huă? Apoi, fulgerător un gînd i se înfipse în minte, şi atunci Petea nu mai ştiu ce să facă mai întîi: să strige de bucurie sau să ţipe de necaz. Tien-huă era însuşi dragul, minunatul şi şmecherul de Iurii!
— Mă, prostule! îl apostrofă el pe Tao-tsu. Nici n-am cuvinte ca să-ţi explic în ce încurcătură m-ai băgat. În loc să mă ajuţi, mi-ai făcut un necaz mare cît muntele ăla de colo. Tien-huă e fratele meu!

*

În seara zilei în care Şan-lun fusese prins şi transportat la loc sigur, Tien-huă şi I-Lu se sfătuiau în cabina şalupei. I-Lu ţinea în mînă muzicuţa ciankaişistului.
— În locul başilor, explică el, muzicuţa are practicat un sistem de transmisie, cu ajutorul căruia Şan-lun putea intra în legătură cu cei din grupul său diversionist.
I-Lu aflase chiar şi cifrul cu care ciankaişistul comunicase pînă

atunci cu „baza". Astfel a fost trimis — chipurile din partea lui Șan-lun — acel mesaj pe care cititorii îl cunosc și care i-a dat lui Kriegsfeld iluzia că sabotajul ar fi reușit. Descoperindu-se lungimea de undă folosită de bază și aceea a muzicuței lui Ciu, organele securității chineze izbutiră să intercepteze discuția prin care era uneltit cel de-al doilea sabotaj.

— Crezi că o să avem timpul să-i împiedicăm?

— Va trebui să avem! spuse zîmbind I-Lu. Și nu numai atît, dragul meu Tumanov: e necesar să-l prindem pe Ciu chiar asupra faptului și să aflăm cine îi va fi lansat prin contrabandă...

Tumanov asculta atent cele comunicate de I-Lu.

— Și ce vei întreprinde?

— Mîine în zori plec cu avionul la Lanciou, unde voi organiza contracararea loviturii lui Ciu... Ascultă... uitasem să-ți spun: Șan-lun face parte din banda lui Tsai-bin, care...

— Tsai-bin? Asta a încercat la Șanhai să-l ucidă pe Fîn Siao-șan! Din cauza lui, am întîrziat cinci zile și am pierdut expediția.

— „Din cauza lui" este spus cam puțin. Toți acești Șan-luni și Tsai-bini nu sînt decît unelte. La interogatoriu s-a aflat că „șeful" lor este un oarecare american...

— Numit Joe Strowberry?...

— Întocmai!

— Pe acest Strowberry, îl cunosc și nu-l voi uita niciodată. De altminteri, el nu este decît instrumentul altcuiva, al unei bestii care m-a ținut prizonier șase luni de zile...

Tumanov tăcu deodată, iar fruntea i se înnegură.

— Am impresia că mai ai de spus ceva...

— Da, într-adevăr... Doborîrea criminalului de Strowberry este pentru mine o datorie de onoare și totodată un dar de nuntă pentru amicii mei, Grete Wassa și John Borrowth.

I-Lu surîse. Își aminti că aceia despre care vorbea Tumanov ceruseră cu cîteva luni în urmă, cetățenia chineză, iar Grete donase Academiei de științe toate lucrările unchiului ei, Karl Wassa, cu privire la China. Acum, cei doi munceau alături de colegii lor chinezi într-un institut științific din Pekin.

— Dar cu soția ta ce faci? întrebă I-Lu. N-o anunți?

— Nu-i încă momentul. Strowberry poate să mai aibă vreun acolit pe undeva și ar putea afla de existența mea...

— Așadar, ne despărțim...

— Da! Trebuie să plec imediat în căutarea copiilor! Cine știe ce prostii mai sînt în stare să facă!?

*

Pentru uneltitorii sabotajului urmară cîteva evenimente surprinzătoare și neplăcute. Prinderea lui Ciu și mărturisirile acestuia l-au pus la curent pe sir John Reed cu destinul ce l-ar fi așteptat. După ce adormise pe membrii expediției, Ciu l-ar fi scos pe savant din ladă și i-ar fi inoculat o otravă care l-ar fi lăsat în viață doar cîteva ore, pînă la venirea autorităților chineze. Bănuielile trebuiau să cadă pe sir John. A doua zi după eliberarea lui, paleontologul britanic își exprimă, în cadrul unei conferințe de presă, indignarea pe care i-a provocat-o „satanica fantezie a lui mister Michael Chase". „Acest troglodit cu zîmbet de fecioară — încheie el — a vrut nu numai să mă ucidă, dar să mă și dezonoreze. Voi asista cu plăcere la execu-

ția lui". Citind într-un ziar pakistanez aceste imprecații, Joe Strowberry rînji sarcastic: „Limbricul ăsta londonez se bate cu o fantomă!" îi spuse el lui Kriegsfeld. A doua zi însă nu mai rînji, ci se schimonosi de furie. Într-unul dintre ziarele americane cu cel mai mare tiraj, apăruse o notiță plasată în pagina întîi. După relatarea răpirii lui sir Reed, erau date crîmpeie din declarațiile sale, iar, în final, redacția adăuga clar: „După informațiile noastre, numitul M. Chase este de fapt un oarecare Joe Strowberry, care are legături cu Abe Mc. Stephens, cunoscutul om de afaceri".

De astă dată, Strowberry avu grijă să nu-i arate lui Kriegsfeld notița de mai sus, dar acesta avusese grijă s-o citească. Seara, o simplă aluzie la imprudența „troglodituluì cu zîmbet de fecioară" stîrni furtuna. Strowberry îl învinui pe celălalt de eșecul sabotajului. Kriegsfeld recunoscu că fusese nerod să se înhăiteze cu un cretin dement, dar, pînă la sfîrșit, încasă o pereche de palme (prima manifestare de acest gen de la începutul colaborării lor!). Trei zile nu și-au vorbit. În acest timp, Strowberry își spărgea capul să afle cum de s-a putut produce această stranie indiscreție. Toată ziua zăcea cu sticla de whisky alături, privea posomorît imensitățile Himalaiei și i se părea că peste capul lui se bat munții...

Într-adevăr, peste capul lui Joe Strowberry începuseră a se lua la trîntă coloșii monopolurilor, se desfășura una dintre mutele și nenumăratele bătălii din năprasnicul război al uraniului.

Pentru ca să pricepeți mai bine cele ce urmează, vă cerem îngăduința să vă povestim pe scurt biografia acestui extraordinar element care este uraniul. Elementul nr. 92, adică ultimul din tabela stabilită de genialul învățat rus D. I. Mendeleev a stîrnit cele mai teribile bătălii, a reprezentat cea mai surprinzătoare cotitură în știința, tehnica, ba chiar în existența umanității. Descoperit pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea de chimistul german Klaproth, uraniul n-a fost izolat decît în 1841 de francezul Péligôt. Din 1841 și pînă în 1942, cînd a fost realizată prima „reacție în lanț", uraniul a făcut cea mai rapidă și uluitoare carieră pe care o cunoaște istoria științei. Ca înfățișare, este un metal alb, care se înnegrește la aer în cîteva zile. În natură, nu există uraniu nativ, ci numai sub formă de compuși. Cel mai însemnat minereu de uraniu este *pechblenda* (numită și *uraninita* sau *pehuranul*) de culoare neagră strălucitoare. In 1856, pechblenda de la Joachimstahl din Boemia era folosită la colorarea obiectelor de ceramică. Descoperirea radiului și a radioactivității, făcută de soții Curie în 1898, marchează de fapt momentul în care uraniul a început să fie căutat pentru calitățile lui propriu-zise.

Aceia care vor studia știința și societatea secolului nostru vor fi izbiți de flagranta și aparent bizara contradicție dintre năzuințele nobile ale savanților și țelurile cinice ale anumitor cercuri politice și financiare capitaliste. De la început, uraniul a fost obiectul a două gigantice bătălii. Una purtată în cabinetele capitonate ale diplomaților și businessmenilor, alta — în laboratoarele complexe ale oamenilor de știință. Dîndu-și seama de valoarea acestei bogății naturale, unele țări și-au manifestat imediat tendința de a o monopoliza. Primul monopol a fost acela al guvernului austriac. Urmă acela al Portugaliei, care extrăgea mii de tone de *autunit** din provincia Beira. În 1913 au fost descoperite uriașe zăcăminte uranifere în regiunea

* *Autunitul* sau *uranitul e un fosfat dublu de uranil și calciu.*

Katanga din Congo; din 1922, de cînd au început să fie exploatate, şi pînă în 1950, ele au fost controlate exclusiv de puternicul concern anglo-belgian „Union minière". Între timp a apărut pe firmamentul uraniului o altă mare producătoare: Canada, care, începînd din 1932, devenea, datorită pechblendei găsite pe malurile lui „Great-Bear-Lake" (Marele lac al Ursului) situat chiar pe Cercul Arctic, fruntaşă a pieței mondiale a radiului. Pe scena acestui război al uraniului, monopoliştii americani, după ce, în răstimpul primului pătrar al veacului nostru, s-au strecurat cu oarecare prudență, au dat buzna ca nişte adevărați luptători de *cach-as-cach-can* *. În 1910, în Utah (S.U.A.) inginerul francez Carnot a descoperit un nou minereu: *carnotitul*, care se găsea în abundență, dar conținea doar un mic procent de uraniu. Aşa că favoriții „matchului" au rămas Congoul Belgian şi Canada. De fapt, lupta devenea tot mai strînsă, o dată cu epocalele descoperiri teoretice din domeniul radioactivității.

În 1932, englezul James Chadwick descoperă particulele elementare care se numesc *neutroni*. În 1934, italianul Enrico Fermi, supunînd uraniul unor bombardamente cu neutroni, ajunge, pentru prima oară pe pămînt, la detectarea unor elemente mai grele decît uraniul. Studiind aceste fenomene, savanții germani Otto Hahn, F. Strassman şi Lise Meitner realizează în 1938 dezintegrarea atomului de uraniu, adică desfacerea lui în două nuclee de mărimi aproximativ egale. Acest proces, denumit *fisiune* a fost amănunțit cercetat de soții Joliot-Curie, cărora, prin obținerea artificială a elementelor radioactive, le revine şi gloria de a fi înfăptuit visul alchimiştilor: aşa-numita piatră filozofală. Descoperirea fisiunii uraniului a fost apreciată ca fiind la fel de însemnată ca însăşi aceea a radioactivității. În acelaşi an, danezul Niels Bohr prevede posibilitatea „reacției în lanț" sau a exploziei atomice. După cum dovedesc documentele furnizate de înşişi savanții americani, guvernul Statelor Unite a început să aloce sume însemnate pentru cercetările nucleare abia cînd s-a văzut că noua energie este un formidabil „boom", iar comanda au luat-o militarii. Subit, s-a uitat de genealogia europeană a nucleonicii, s-a uitat că Fermi, Einstein, Bethe, Szilárd, Teller, Wigner şi alții au fost aceia care au jucat un rol de frunte în crearea armei atomice. Guvernanții americani, luînd drept pretext siguranța statului, au învăluit în secret, chiar şi față de prietenii lor englezi, toate cercetările atomice. Dar, precum recunoaşte Ralph Lapp, „secretul în ştiință nu e un lingou de aur pe care-l poți ascunde în subteranele de la Fort Knox, ci mai curînd se aseamănă cu legumele care se alterează repede".

Atît prietenii cît mai ales Uniunea Sovietică, de care americanii se fereau cel mai mult, au dezlegat nebănuit de repede marile taine. În septembrie 1949, însuşi preşedintele Truman a fost silit să declare că sovieticii ştiu şi ei să provoace explozii atomice. Astfel, monopolul mondial cu care se lăudau americanii dispăruse. Aceasta însă n-a făcut să slăbească teribilul război al uraniului, desfăşurat pe arena imperialistă. Goanele nebuneşti după mirodenii şi petrol, după diamante şi aur, pe care le-a cunoscut istoria aventuroasă a feudalității şi a burgheziei, pălesc în fața acestui ultim răcnet delirant al trusturilor: *Uraniu!* Economia canadiană fu literalmente absorbită de sistemul de corporații americane. Concernul anglo-belgian din Congo a primit şi el în 1950 un puternic uper-cutt, cînd bancherii grupului

---

* *Cach-as-cach-can* (în traducere liberă „prinde de ce poți") — luptă din cale afară de brutală, foarte mult gustată de americani.

Morgan s-au infiltrat serios în afacerile lui. Oricum, pentru magnaţii yankei, care năzuiesc la coroana de regi ai uraniului, resursele de materii prime radioactive s-au împuţinat enorm cel puţin deocamdată.

În aceste condiţii, s-a dezlănţuit lupta dintre Abe Mc. Stephens şi alţi rechini atomişti.

*

Era de-abia nouă dimineaţa, cînd Abe Mc.Stephens năvăli ca un turbat în biroul lui Marlott fluturîndu-i prin faţă o gazetă, care mai mirosea a cerneală proaspătă. Figura lui răvăşită de furie neputincioasă exprima şi ură, şi ferocitate şi spaimă.

— Ai citit „New York Independent Journal"? Cine a scris porcăria asta? Il sugrum! Îl împuşc! Îl distrug! Il arestez!... Te rog să te interesezi! Cheamă-l pe Finley, să mi-l găsească imediat! Toate acestea le rostogoli ca o avalanşă, aruncînd pe masă foaia marelui cotidian, cu pretenţii de neutralitate.

— Da, şefule, l-am citit! răspunse rece Marlott, privindu-şi interlocutorul drept în ochi. Stai jos! continuă el calm, scoate-ţi pardesiul şi ascultă-mă! Pe Finley n-am de ce să-l chem. Iar dacă vrei să-l împuşti pe cel care a scris ceea ce denumeşti porcărie...

Marlott fu întrerupt de ţîrîitul unui telefon. Ridică receptorul, apoi notă ceva şi încheie:

— În regulă, şefule, s-a făcut! N-avea nici o grijă! Pun acum accentul pe i! Se întoarse apoi spre Mc. Stephens: — Să continuăm!... Fii calm căci am să-ţi anunţ ceva... Cel care a scris „porcăria" sint eu!

Un moment, avu impresia că trustmanul va fi apucat de o criză comiţială. Văzînd că primejdia trecuse, continuă pe un ton autoritar:

— Cum de ţi-ai închipuit că, lucrînd cu găinari de teapa ciankaişiştilor ălora n-o să se afle nimic? Boss, trebuie să-ţi rechemi oamenii ca să-i instruim cum trebuie. Vedem noi pe urmă ce mai e de făcut! Nu-i timp de supărare!... Boss-ul numărul unu te-ar sfîşia dacă i-ai sta în faţă. Nu te uita aşa la mine! Norocul tău e că am vorbit eu la telefon cu dînsul! Dacă te-ar fi prins pe tine, nici o mie de medici nu te mai scoteau din pandalie. Ne-ai făcut de rîs pe toţi şi mai ai curaj să vorbeşti!?...

— Dar e o neruşinare! izbucni Mc.Stephens. Dacă nu te amestecai tu, cine dracu mai afla că Chase e tot unul cu Joe Strowberry?

— Cine? Şeful cel mare, care mai ştie şi altele! Aşa că lasă furia pe altă dată! Mîine plecăm la Ismael Khan. Băieţii tăi au lucrat ca nişte borfaşi ordinari. E cazul să facem cu ei puţină şcoală! A... da... era să uit... Am nevoie de actele lui Strowberry.

— De ce?

— Ca să nu ne distrugă el pe noi, căci ştie prea multe, e cazul să-l facem noi praf.

*

După o săptămînă, Ismael Khan avu cinstea să primească oaspeţi de peste Ocean.

— Unde-s — ăia doi? întrebă Mc.Stephens dintr-o dată, fără ca măcar să răspundă salutului cu care fusese primit.

— Aşteaptă ordine precise, sahib..., răspunde demn khanul.

— Să le comunicăm atunci ordinele!

Ismael Khan îi conduse în încăperea minusculă unde, cu cîteva

luni în urmă, se instalase Ananda Singh împreună cu un aparat de radiorecepţie-radioemisie.

— Fă legătura! porunci Abe Mc.Stephens.

După cîteva minute, Ananda îi anunţă că Strowberry răspunde şi că este la aparat.

— Transmite atunci! Abe se opri o clipă încurcat. Apoi se întoarse spre Marlott: Ce le transmitem?

— Ce-am discutat... Să tragă obloanele tarabei aşa ca nimeni din lume să n-o poată găsi şi să nu se poată intra acolo în nici un fel! După aceea, să se întoarcă imediat să dea socoteală de tot ceea ce-au făcut acolo.

*

Strowberry, Kriegsfeld şi omul de încredere dat de Ismael Khan îndesau cu grijă în lăzi toate dosarele în care erau cuprinse analizele rocelor, rezultatele experienţelor cu iradieri pe diferite vieţuitoare şi în special pe oameni.

— Deacum cine ştie cînd ne vom întoarce? bombănea furios Strowberry. Din cauza idioţilor ălora pe care i-a tocmit Herr Professor, trebuie să trag eu ponoasele... Să te vedem cum o să te descurci, my darling!

— Dacă ai fost atît de firoscos, de ce n-ai organizat tu acţiunea? Şi pe urmă cine a trăncănit? Eu sau tu?

Vorbeau fără ca măcar să-şi arunce vreo privire. Erau surescitaţi amîndoi. Mai făcură un ultim control al aparatelor scoţînd din funcţiune întregul utilaj. După aceea ieşiră din peştera centrală şi, cu un ultim efort, lăsară să se prăvălească peste intrare o uriaşă stîncă.

— Băiete... Ce-ai făcut cu deţinuţii? îşi aminti Kriegsfeld. Să nu cumva să-i fi gazat. Mai bine foloseai electrocutarea... se adresă Kriegsfeld servitorului lor nepalez.

— Întocmai domnule, i-am electrocutat...

— Perfect! N-o să se imputã. Cărbunele nu miroase.

— După ce-au murit, le-am dat foc cu napalm.

— Bun! Ai stofă... Vom mai lucra împreună... Se vede că fostului ofiţer S.S. îi făceau o deosebită plăcere mărturisirile ucenicului său întru crimă.

Ajunşi jos, la poalele muntelui, cei trei mai priviră o dată spre gura peşterii, apoi se urcară într-un jeep, pe care-l ţinuseră ascuns într-o grotă, şi porniră spre Ismael Khan.

— Păcat! Începuse destul de frumos, suspină Kriegsfeld.

— Lasă filozofia asta ieftină! şuieră Joe printre dinţi. Să vedem cu ce obraz apărem în faţa stăpînului. Din cauza idiotului ăla bătrîn de John Reed, l-am mai făcut de rîs şi pe boss!

*

Joe Strowberry şi Kriegsfeld sosiră la Srinagar în puterea nopţii. Dovadă că erau aşteptaţi cu nerăbdare erau ferestrele luminate ca ziua ale palatului lui Ismael. Într-adevăr nici nu li se dădu răgaz să respire, că după săpuneala de rigoare, asezonată din belşug cu înjurături şi blesteme, Marlott îi luă deoparte ca să discute cu ei rezultatele concrete ale şederii lor în peşteră. In acest timp, Abe Mc.Stephens se duse să se culce.

Stăteau toţi trei la o masă, pe care se aflau actele aduse de Joe

şi Günther şi o mapă al cărei conţinut nu putea fi bănuit, deoarece Marlott avea grijă să se sprijine cu coatele de ea.

— Faţă de milioanele de dolari cheltuiţi pentru voi, ce rentabilitate puteţi aduce? întrebă calm omul de afaceri.

— Deocamdată nu putea fi vorba de aşa ceva! răspunse Kriegsfeld. Eram doar într-un stadiu de experimentare, de prospectare.

— Cui îi spui dumneata asta? Mie? Cînd aţi calculat gradul de iradiere necesar uciderii diferitelor animale, cînd aţi făcut experienţele pe oameni, eraţi tot în stadiul prospectării?

— Bineînţeles! Radiaţiile rocei respective nu au mereu aceeaşi intensitate... Strowberry scoase un carnet de note pe care începu să-l frunzărească:

— Asta-i la mintea cocoşului! Doar nu există acolo numai minereu de uraniu sută la sută! Mai sînt şi alte elemente... cu fel de fel de radiaţii! făcu superior Marlott.

— E şi normal să fie aşa... Indicele de rentabilitate ar fi putut fi discutat de-abia după instalarea definitivă a micului complex industrial, care să permită captarea în cantitate majoră a substanţei. Încă doar cîteva săptămîni de răgaz, şi am fi putut separa cu precizie elementele radioactive...

— Şi cu calculele de pînă acum ce-aţi făcut?

— Le-am adus cu noi, răspunseră aproape simultan Joe şi Günther, ca doi şcolari sîrguincioşi.

— Bine. Cît timp vă trebuie ca să-mi daţi un răspuns precis?

— Cam şase săptămîni! Strowberry îşi cercetă notiţele şi apoi reluă: Poate şi mai mult.

— Aveţi trei luni timp să-mi daţi ceva real şi nu pospăială. Al doilea lucru acum. Dacă vin chinezii peste peştera voastră, ce găsesc acolo?

— Nimic. Totul e închis!

— Bine, vom vedea şi asta!

Marlott zîmbi ironic. Se ridică, îşi luă mapa cu care venise şi, lent, se îndreptă spre cămăruţa lui Ananda Sing, pe care-l dădu imediat afară. Rămas singur, ceru legătura telefonică cu New York-ul, legătură pe care o primi după cîteva ore. Era în zori, cînd avu loc următoarea scurtă discuţie.

— Am vorbit cu ei, şefule, şi rezultatele le voi căpăta curînd.

— Cît dai pentru asta? se auzi vocea „şefului".

— Încă nimic. Mă voi conforma instrucţiunilor dumneavoastră.

— Ai grijă de Mac, să nu cadă jos!

— Nici o teamă şefule, aranjez eu totul!

Amănuntele financiare fiind puse la punct, urmă o convorbire cu privire la cele ce trebuiau să urmeze imediat după aceea.

Cît timp stătuse Marlott la telefon, Strowberry şi Kriegsfeld avură timp să aţipească puţin. Amîndoi se credeau absolviţi de orice urmare gravă a eşecului suferit. Cînd Marlott se întoarse, avură însă o surpriză neplăcută.

— Uite, ce-i băieţi... ne-am răzgîndit. Documentele mi le predaţi imediat. Nu mai putem avea încredere în voi. Dacă daţi din nou un chix ca cel cu expediţia?

— Pe cuvîntul meu!

— Nu dau doi bani pe el, mister Joe! Poţi să ţi-l arunci la gunoi. Cît despre Herr Doktor, nici atît. Socoteala banilor în primul rînd! Tot azi, lista celor care au lucrat pentru voi ca să-i controlăm! De unde ştiu eu că nu şi-a băgat coada şi vreun roşu? Cînd voi avea

toate acestea în mînă, vă luaţi valiza şi treceţi oceanul. Aici nu mai aveţi ce căuta.

— Dar mister Marlott...

— Sînt sătul.

— Ascultă-mă! Eu nu la dumneata m-am angajat, începu Joe. Vreau să-ţi atrag atenţia că nu mă priveşte nimic din cele spuse aici. Discut şi lămuresc eu toate cu bossul.

— Pe boss l-au apucat pandaliile. Iar de vorbit, veţi vorbi numai cu mine. Cele discutate aici, aici trebuie să rămînă. Să nu sufli, domnule Trăncănilă, nici un cuvînt că-l vezi pe dracu! se adresă el mai ales lui Strowberry. Ştii ca şi mine că celor de la Sing-Sing le e dor de criminalul din Bufallo, de escrocul din Boston şi de nu mai ştiu eu ce gangster dintr-o bandă a lui Tigger Kid.. Ştiu, ştiu, au fost aventuri de tinereţe, dar dacă ţi-e dragă pielea... Apoi se întoarse spre Kriegsfeld: Cu tine e mai simplu. Spionaj pentru toţi. Poliţia oricărui guvern european sau asiatic dacă te-ar prinde, ţi-ar dărui un colac de frînghie drept amintire. Aşa că, puişorilor, de acum încolo, eu sînt şeful vostru şi ce vă spun eu e sfînt. S-a înţeles?

— Da... s-a priceput..., răspunse moale Strowberry. Kriegsfeld se mulţumi doar să privească într-o parte. Era la cea de-a doua înfrîngere gravă din viaţa lui.

*

La frugalul breakfest * pe care Abe Mc.Stephens îl luă împreună cu Marlott, acesta se arătă foarte flegmatic.

— Dar pentru dumnezeu, ce-ai pus la cale?! Ce s-a descoperit? Ce-au făcut acolo? Spune o dată!

— Nimic, boss! N-a fost absolut nimic mai de soi.

— Atunci să se întoarcă şi să-mi aducă rezultatele, de asta i-am îndopat cu dolari!..

— Nu se poate întoarce nimeni. Strowberry e cunoscut acum de toţi, deci nu mai e bun de nimic, cît despre neamţ, după el poliţia aleargă cu limba scoasă. Îi luăm cu noi şi cînd va fi cazul, le dăm drumul din nou. De altfel, aceasta e şi dorinţa „bossului nr. 1".

La auzul acestor cuvinte, Abe Mc.Stephens pricepu că cel care pierduse partida era el şi nu altul, că un zăcămînt radioactiv îi scăpase din mînă, că toate visele sale în care se vedea magnatul uraniului s-au prăbuşit. Banii lui rămîneau închişi în văgăunele muntelui Djayanta-Devy în laboratorul astupat de stînci uriaşe. Acolo urma să sosească, dintr-un moment în altul, expediţia chineză, care putea descoperi tocmai ceea ce urmărise el: *uraniul.* Din acest moment, trustmanul, care se şi văzuse o clipă rege neîncoronat se simţi prăbuşit într-un abis fără fund, abis care nu însemna altceva decît fălcile larg deschise ale unui rechin financiar mai puternic decît el.

După această convorbire, Mc.Stephens se retrase abătut. Într-un tîrziu, îl chemă la el pe Ismael Khan:

— Alteţă, începu el curtenitor, vreau să discut cu dumneata o chestiune importantă.

— Vă ascult cu atenţie...

— Pe Strowberry şi pe Kriegsfeld, îi cunoşti, nu? Ei bine, fă-mi o plăcere! Aceşti oameni trebuie să dispară! E ultimul lucru pe care ţi-l cer...

---

* *Breakfest* — mîncare de dimineaţă.

— Mister Stephens, nici nu ştiu cum să vă mulţumesc. De cînd aştept să-mi dezmierde urechile asemenea vorbe! Indivizii ăştia m-au furat, m-au dezonorat, mi-au pîngărit tot ce-aveam mai sfînt. Dorinţa domniei tale va fi îndeplinită!

*

Intrarea în Lhassa, oraşul sfînt al budismului, Alexandru Merişor şi-a făcut-o triumfător, dar legat la cap ca un veritabil erou al bătăliei cu durerile de măsele. Din noaptea sabotajului, cînd fusese cam udat de ploaie, speleologul trăsese un curent, şi o infernală nevralgie pusese ghiarele pe falca lui dreaptă.

Expediţia condusă de Fîn Siao-şan se îndreptă spre organizaţia orăşenească de partid. Acolo avură bucuria să întîlnească eşalonul lui Li Cian-su, sosit cu cîteva ore mai înainte. Se însera. Au fost întrebaţi unde vor să rămînă peste noapte. Tania dori să tragă la un han, ca să cunoască oamenii locului şi obiceiurile lor. O călăuză îi conduse la cel mai apropiat hotel.

În Tibet nu există sat în care să nu se afle măcar un han care îndeobşte este condus de o femeie, numită *nemo* (patroană). Călătorul trebuie să se ocupe el însuşi de animalele lui adăpostite în curte, după cum şi mîncarea şi-o pregăteşte singur, serviciile hangiţei rezumîndu-se la aducerea unui trepied de fier, pe care este aşternut jăratic, şi la vinderea alimentelor.

Fură poftiţi în încăperea comună, unde muşteriii de rînd dorm, mănîncă şi beau. Fîn Siao-şan ceru pentru Tumanova a cameră separată. *Nemo* o conduse la etajul de sus, unde-i dădu o odăiţă. După ce-şi lăsă lucrurile acolo, Tania reveni în încăperea comună.

Lîngă Merişor îşi avea culcuşul un om care purta o îmbrăcăminte modestă de lama şi avea în picioare o pereche de papuci zdrenţuiţi.

— Te dor dinţii, ai?! îl întrebă pe chinezeşte acesta măsurîndu-l cu o privire iscoditoare.

— Îngrozitor!

— Ce să-i faci, îl mîngîie lama. Trece ca viaţa!

— Pînă una alta, îmi scapără ochii de durere.

Merişor scrîşni din dinţi. Durerile îl asaltau din nou şi faţa bietului nostru compatriot lua nişte schimonoseli dintre cele mai ciudate.

— Ce-i cu tine, Alexandre? îl întrebă îngrijorată Tania. Te-a apucat iar durerea?

— Da! abia murmură geologul.

— Ai încercat să-i dai cu arak? îi propuse de astă dată mai practic lama.

— Arak? Ce-i aia?

Sir John Reed îi explică geologului că *arakul* este un *ceang* (un soi de bere) distilat, o băutură extrem de tare, pe care nu oricine e în stare s-o suporte.

— Să încercăm atunci şi *arakul!* acceptă curajos romînul.

— Stai puţin! Să văd mai întîi ce ai! spuse călugărul şi, fără să fie rugat, îi trase lui Merişor legătura de pe cap, şi îi deschise gura, i se uită înăuntru, ba chiar îi strecură şi un deget printre buze. Cum îi simţi mirosul, geologul îşi dădu seama că lama nu-şi spălase degetul de cînd se născuse şi sări cît colo, în ciuda faptului că-şi făgăduise să se poarte cu oamenii fără obişnuitele lui impulsivităţi.

— Ce ai?! îl întrebă nedumerit lama.

— Nimic. M-a apucat aşa o ameţeală...

— Ciudat! aş fi zis că-ţi venea să verşi. Nu cumva ţi s-a aplecat? Hai deschide gura!

Inţelegeţi desigur, că lucrul acesta nu l-ar mai fi făcut Merişor pentru nimic în lume.

— Zău că nu mai e nevoie! se eschivă el. Mi-a mai trecut...

Dar ochii îi erau împăienjeniţi de durere.

— Ce să-ţi treacă! Abia te mai ţii pe picioare. Dumneata să ştii că ai două boli deodată; şi măseaua şi stomacul. Dar măseaua trebuie s-o scoţi acum, că-i stricată!

— Dumneata vrei să mi-o scoţi? se alarmă geologul, lăsîndu-şi ochii fără să vrea pe degetul al cărui gust tulburător abia îl desfătase.

— De ce nu? făcu lama. Sînt şi farmacist: un adevărat călugăr tămăduitor.

Şi Drung prepară la iuţeală o mixtură, pe care sir Reed nu numai că se grăbi s-o noteze în caieţelul său, dar o şi gustă încîntat, cu plescăituri de limbă. Cel mai ciudat lucru e că, după o jumătate de oră, durerile îl lăsară pe Merişor de parcă îi fuseseră luate cu mîna.

*

După zece zile, Petea şi Tao-tsu ajunseră în sfîrşit la Kandin, dar Lhassa era încă foarte departe. Pentru „expediţia" lor începu o epocă neagră. Rămăseseră fără bani, fără alimente, supăraţi, îngheţaţi şi frînţi de oboseală. De Tumanov nu mai aveau nici o speranţă să dea pînă la Lhassa. Din precauţie, dar şi pentru a-l imita pe Iurii, Petea se preschimbă în chinez. (De rolul de faţă i se urîse).

Şoseaua era admirabilă, dar ca un făcut, nici o maşină, nici măcar o căruţă nu voia să-i ia. Şi munţii se făceau tot mai sălbatici şi mai ameninţători. Ţancuri întunecate se ridicau asemenea unor dragoni din basme, vîntul şuiera sinistru, păduri silhuie se apropiau tot mai mult o dată cu lăsarea nopţii. Copiii se zgribuleau înspăimîntaţi. Incepură să fugă goniţi de zgomotele din jurul lor. Un torent spumegător clocotea parcă furios. Ţipete de animale nemaivăzute îi urmăreau într-o pădure pe care o străbătea şoseaua, lianele întindeau ghiare flămînde, gata să-i înhaţe. Şi deodată, peste ei năvăliră „spiritele înaripate", de care se temuseră cel mai mult. Cînd „spiritele" fură aproape, băieţii cu toată groaza lor, prinseră a rîde cu hohote... îi înconjurase o ceată de maimuţe...

De-abia spre seară apăru un autobus antediluvian, care se îndrepta spre Kandin.

— Agati? Nu sînteţi obosiţi de drum? îi salută după obiceiul pămîntului, un tibetan bătrîn. Văzînd că băieţii nu înţeleg îi întrebară pe chinezeşte: Incotro? Vine furtuna.

— Spre Lhassa! îi răspunse Tao-tsu.

— Mergeţi cu noi! îi invită tibetanul. După ce ne îndeplinim treaba, vă lăsăm chiar la Potala*.

Copiii şi cîinele lor se urcară în maşină, care hurducîndu-se, îi duse înapoi spre Kandin. Pe de o parte se bucurau că scăpaseră de vijelie, dar, pe de alta, se gîndeau cu amărăciune că fac întoarsă calea pe care o străbătuseră atît de greu. In întuneric, abia se ghiceau contururile cîtorva oameni.

— Unde mergeţi? se interesă Tao-tsu.

— Nici noi nu ştim încă! veni răspunsul.

---

* Potala — celebrul palat al lui Dalai-Lama de la Lhassa.

— Cum asta?
— Căutăm pe cineva și nu știm unde-l vom găsi!
Tao-tsu ascultă cît se poate de surprins aceste bizare cuvinte. „Te pomenești că pe noi ne căuta“! îi trecu prin minte, dar alungă imediat această năstrușnică idee.
— Dar pe acela pe care-l căutați, îl cunoașteți? se hazardă el.
— Nu!
Lui Tao-tsu nu-i plăcu deloc explicația asta și ar fi vrut să schimbe o vorbă cu Petea. Dar, după cîte li se întîmplase în ultima vreme, se temu să divulge identitatea prietenului său. Nemulțumit, se mulțumi doar să mormăie:
— Misterioasă treabă aveți de îndeplinit?
— Într-adevăr, recunoscu serios bătrînul, avem de dus la capăt o misiune misterioasă. După ce tăcură o vreme, îl întrebă pe Tao-tsu:
— Cîți ani ai?
— 14.
— Și tu? se adresă apoi lui Petea.
— 13 are, dar e mut, răspunse tot micul chinez.
— Mut? făcu uluit bătrînul de parcă i s-ar fi comunicat cine știe ce năzdrăvănie. De cînd e mut?
— De cînd s-a născut! replică rapid Tao-tsu, satisfăcut că de data asta poate spune și el lucruri ciudate.
— Foarte bine! continuă nerăbdător bătrînul. Cine sînt părinții lui?
— Nimeni nu știe nimic! murmură tainic băiatul.
— Așa, așa... Deci o reîncarnare directă...
— E foarte cu putință! sforăi plin de competență Tao-tsu, care, la drept vorbind, începea să nu mai înțeleagă nimic.
Uluirea sa atinse limita cînd bătrînul, după ce spuse cîteva cuvinte tovarășilor săi de drum, făcu semn șoferului să oprească.
„Haita“! îi fulgeră prin minte și lui Petea, și lui Tao-tsu „Ne-am ars... Ne alungă!“
Contrar însă așteptărilor lor, străvechiul autobus se învîrti în jurul propriei axe și porni pe drumul pe care venise.
— Unde mergeți acum? De ce v-ați întors? se interesă intrigat micul chinez după ce, bineînțeles, fusese înghiontit de către Petea.
— O să vedeți voi! replică bătrînul, a cărui atitudine se schimbă dintr-o dată. Scoase în primul rînd din brîul larg cu care își strînsese mijlocul o morișcă de rugăciuni, pe care prinse să o vînture, și începu să cînte o melodie fără început și fără sfîrșit. Imediat exemplul său fu urmat și de ceilalți călători, iar autobusul se umplu de o hărmălaie de nedescris. Iuan își ciuli urechile, își răsuci mirat capul, apoi își înălță botul spre tavan și încercă să țină corului hangul cu urletele cele mai frumos modulate pe care le putea emite.
Petea și Tao-tsu nu mai pricepeau nimic. În capul lor era un teribil vălmășag, care se încîlcea cu fiecare nou kilometru parcurs. Mergeau cu greu căci se stîrnise o mare vijelie. Pe neașteptate, „omnibusul“ opri, aruncîndu-i pe unii în brațele altora. Se aflau în fața unui templu din mijlocul unui sat.
Bătrînul, care părea a fi conducătorul celor din autobus, coborî primul și începu să ciocănească la poarta templului. Urmă o animată discuție în tibetană. Ceea ce se petrecu după scurt timp îl făcu pe Petea să se umfle în pene, pe Tao-tsu să se ciupească de teamă că totul este un vis, iar pe Iuan să se oprească din urlat și să înceapă să latre ascuțit și să-și arate colții cu îndîrjire.

Bătrînul îl luă pe Petea în brațe, pe cînd ceilalți îi făcură o smerită plecăciune și intrară cu el în templu, urmați îndeaproape de Tao-tsu și Iuan. La lumina palidă a opaițelor de unt, copiii se văzură înconjurați de un întreg sobor de lamași dintre cei cu scufie galbenă.

Petea fu depus la picioarele statuii lui Budha și înveșmîntat într-un strai de mătase, iar bătrînul ajutat de călugărul acelui templu, îi oferi în dar un bloc gălbui-cărămiziu, cu miros rînced.

— Mănîncă ! îl îmbie el.

Petea ridică mirat sprîncenele, întrebîndu-și din ochi prietenul. Acesta răspunse cu un gest de neputință. Mai mult cu sila, călugărul îi îndesă în gură cîteva bucățele din acel bloc, dovedit mai apoi a fi unt vechi de peste 40 de ani. Numai Iuan refuză cu demnitate această măreață dovadă de adînc respect. Este știut că în mănăstirile din Tibet, untul cu cît este mai vechi, cu atît e considerat mai fin, mai delicat și nu se folosește decît la ceremonii deosebit de importante.

În templu răsună deodată o orchestră drăcească alcătuită din bucium și trompete de aramă, tobe, ciurele de toate dimensiunile.

În această atmosferă stătură acolo copiii pînă dimineața, cînd lama cel albit de vremuri îl urcă pe Petea în autobus urmat de tot soborul.

— Unde mergem ? întrebă temător Tao-tsu.

— La Lhassa !

— În sfîrșit !

În orașul reședință al lui Dalai-Lama se opriră pentru puțin timp și, spre desperarea copiilor, autobusul plecă mai departe spre apus, îndreptîndu-se spre mănăstirea Trungh Ding.

Ajunseră acolo într-un minunat amurg. Porțile grele de stejar se deschiseră în fața drumeților și, pînă cînd să apuce să coboare, corul și fanfara călugărilor făcură să zbîrniie văzduhul. În întîmpinare le ieși o procesiune de lamași, care duceau pe un șervet de mătase violetă un cristal sferic. Bătrînul îl luă de mînă pe Petea și-l prezentă. Apoi privi fix cîteva clipe globul. Ca trăsnit, se aruncă la picioarele copilului și aproape o mie de alți călugări făcură la fel.

Cînd se ridică, avea figura transfigurată.

— Iubiții mei, am găsit reîncarnarea primului nostru *campogelung*, așa cum au arătat horoscoapele : are 13 ani, e mut și născut prin reîncarnare directă.

Lui Petea îi era teamă să nu i se mai dea unt să mănînce, căci așa fusese tratat la toate mănăstirile pe unde trecuseră și unde fusese sărbătorit asemenea unei ființe coborîte parcă din lună.

*

Așezați în preajma focului, Drung prinse a istorisi povești despre demonii munților și despre oamenii sălbatici pe care poporul îi socotește locuitorii acelor meleaguri.

Tradiția tibetană crede într-adevăr în existența unei rase primitive de oameni care, izgoniți de pe platouri de tibetani, ar trăi acum pe brînele și grindurile inaccesibile. După credințele de acolo, acești „oameni ai zăpezilor“ ar fi niște ființe uriașe, păroase, cu o putere de zmei. Inteligența le-ar fi în schimb foarte redusă și tocmai datorită minții lor mai agere au izbutit tibetanii să-i gonească de pe podiș. „Oamenii zăpezilor“ se răzbună de aceea pe păstorii care le calcă potecile.

Savanţii au incercat de nenumărate ori să dezlege misterul acestor legende, dar nici unui european nu i-a fost dat să se intîlnească cu aceşti „oameni ai zăpezilor". De altminteri, nici chiar tibetanii nu vor susţine vreodată că i-a văzut cu propriii lor ochi, ci doar că ar cunoaşte pe careva care i-a văzut. Cel mai adesea e vorba de vreun vair care a fost urmărit de „un om al zăpezilor" şi care a reuşit să scape, iar drept dovadă este amintit marele număr de ciobani dispăruţi pe cărările zîrnelor. Pentru localnici nu mai încape nici o îndoială că sărmanii au fost devoraţi de acele sălbatice făpturi.

— Rockhill, spuse sir Reed, pretinde în cartea lui *„Land of the Lamas"* („Ţara lămaşilor") că aceşti oameni sălbatici sînt în realitate urşi.

— Această afirmaţie nu stă in picioare, îl contrazise Merişor. Prin aceste regiuni, urşii sînt necunoscuţi.

— O altă ipoteză ar fi că sînt nişte maimuţe mari, continuă paleontologul. Legendele menţionează că „oamenii zăpezilor" ar avea un simţ dezvoltat al imitaţiei.

Intr-adevăr, observă Drung. Există nenumărate povestiri despre această însuşire a „oamenilor zăpezii". O păţanie curioasă i s-a întimplat unui ţăran din Buthan. În coliba lui avea un bidon cu petrol, care-i slujea la luminat în timpul lungilor nopţi de iarnă. Intr-o zi, ţăranul se pomeni în colibă cu un „om al zăpezilor", care rămase lîngă uşă tocmai în dreptul bidonului cu petrol. Ţăranul înşfăcă un vas cu apă şi era gata să-l arunce asupra vrăjmaşului, cînd observă că acesta se pregătea să-i imite gestul cu bidonul de petrol. Văzînd asta, ţăranul se grăbi să se stropească pe sine, cu apă, şi, imediat, sălbaticul, din maimuţăreală, îşi deşertă pe trup bidonul de petrol. Ţăranul luă atunci din vatră un tăciune aprins, sălbaticul făcu la fel, petrolul luă foc, şi-l mistui pe dată.

— Astea seamănă cu poveştile Moşului *Mazai** ! observă Tania rîzînd :

„Ruptu-şi-a Cuzea al puştii trăgaci,
Însă chibriturile el poartă-n desagi.
Stînd în tufiş, pe-un gotcan mi-l momeşte,
Pune chibritul la capsă şi-ocheşte".

— Ce *sutră* ** e asta ? întrebă Drung.

— Nu-i sutră, ci o poezie, îi explică Fîn, şi-i traduse versurile. Lama se supără :

— Ce v-am spus eu, sînt întîmplări pe care vi le poate istorisi orice tibetan. De altfel nu-i nimic deosebit în ele. Eu însumi, acum vreo 18 luni, am văzut un „om al zăpezilor".

Toţi amuţiră. Apoi Merişor zise rîzînd :

— Şi pesemne că i-ai turnat şi lui *arak* pe gît.

— Ba mi-am turnat mie după ce am scăpat de el.

— Unde l-ai văzut ? se interesă Li Cian-su.

— Pe muntele sfîntului Djayanta-Devy.

— Aaa ! exclamă sir John. Asta-i un munte celebru, dar de fapt necunoscut.

---

* Moş Mazai = eroul unei poeme a lui N. A. Nekrasov.
** Sutră = în limba sanscrită : carte sfîntă, rugăciune.

— Aşa-i! M-a condus acolo un venerabil şi învăţat *geshé*, care nu după multă vreme a obţinut de la Budha o reincarnare şi mai fericită, adică, după cum spuneţi voi, a răposat.

— Foarte interesant! murmură dus pe gînduri Li Cian-su. Apoi se adresă pe englezeşte lui sir John: Experienţa m-a învăţat că în relatările fantasmagorice ale oamenilor din popor se ascunde întotdeauna un fapt extraordinar, dar cît se poate de real.

— Intr-adevăr, domnul meu! întări sir John în stilul său alambicat: Acestea sînt manifestări empirice ale teratologicului.

In aceeaşi seară, E.C.I.T.-ul, la propunerea lui Li, luă o hotărîre importantă: o parte din expediţie va pleca înainte pentru a pune bazele viitoarei staţii experimentale şi a începe cercetările. Acest eşalon trebuia să fie condus de Li Cian-su, care, însoţit de Drung, vroia să descopere legendarul munte al lui Djayanta-Devy. Tot cu acest convoi pleca şi Sprna. Restul expediţiei rămînea două săptămîni la Lhassa pentru întregirea efectivului de muncitori, obţinerea de hărţi, documente şi pentru diferite formalităţi. Sir John Reed, deşi ar fi dorit să plece cu Li, se decise să rămînă la Lhassa: doar nu oricînd se iveşte cuiva posibilitatea să cunoască acest mult vestit oraş, care, pînă mai ieri, era aproape inaccesibil unui european.

Inainte de plecare, Sprna, fără să vrea, îi făcu Taniei o mare surpriză: Developînd fotografiile luate pe drum, i-o arătă pe aceea prinsă în apropierea Cianţzianului: cu cei doi copii care fugeau după convoiul expediţiei. Şi atunci Tania îl putu admira pe însuşi Petea al ei, travestit în fată. Ingrijorată, Tumanova telefonă la Şanhai. Directorul taberei îi spuse că băiatul fusese „reperat", că în scurt timp va fi găsit şi că, în orice caz, nu trebuie să fie necăjită, deoarece un tovarăş de ispravă numit Tien-huă este pe urmele fugarului. In ciuda tuturor acestor asigurări, geofiziciana nu fu cîtuşi de puţin liniştită. Noaptea îl visă pe Petea pus în cele mai primejdioase situaţii şi a doua zi chema din nou Şanhaiul.

După o săptămînă, Fîn Siao-şan fu invitat la organizaţia orăşenească de partid, unde îi fu înmînat un plic. In el găsi un bilet dactilografiat:

„Dragă tovarăşe Fîn,
Petea Tumanov, cumnatul colaboratoarei dumneavoastră se află în calitate de stareţ la lamaseria Trungh Ding. In drumul dumneavoastră, vă puteţi abate pe la această mănăstire şi să-i redaţi stareţului ei încarnarea lui de pionier.
Vă urează succes, al dumneavoastră Tien-huă".

*

Li Cian-su şi Sprna îşi ascundeau cu greutate emoţia care-i cuprinsese. Amîndoi erau în prada sentimentului contradictoriu pe care-l simte orice om care se aventurează în necunoscut. Lor le revenea sarcina de onoare de a ajunge primii la punctul terminus al expediţiei — acolo unde toate ipotezele urmau să prindă trup, să devină o vastă lucrare ştiinţifică. Impreună cu cei doi oameni de ştiinţă, pleca şi proaspătul lor tovarăş, Drung-Lama, în calitate de călăuză.

Ceaţa dimineţii mai stăruia încă în jurul măreţei Potala, cetăţuia lui Dalai-Lama, cînd cei trei se urcară în GAZ-ul aflat în fruntea caravanei, din care mai făceau parte încă patru autocamioane şi două autopoduri. Aceste din urmă vehicule — făcute din tancuri amfibii —

au ataşat de corpul lor scheletul metalic al unui pod, care se poate desfăşura ca o scară de pompieri. Pe un astfel de pod poate trece fără nici o dificultate un autocamion cu o încărcătură de şase tone şi pot face faţă şi riurilor cu o lărgime de aproape 10 metri. În afară de cabana din materiale prefabricate, în autocamioane se afla utilajul necesar ridicării unei hărţi geofizice şi aparatura lui Sprna. Acesta din urmă mai ducea cu el un mic aparat de filmat şi o puşcă de vînătoare.

Lîngă şofer se aşezase Drung-Lama, iar in fund Li şi Sprna. Părea că totul este pus la punct, cînd Drung coborî pe neaşteptate, intră ca o furtună într-un templu din apropiere şi tot atît de vijelios se reintoarse aducînd cu sine un pacheţel învelit cu grijă într-o bucată de pînză cam soioasă.

— N-am încredere în el, făcu nemulţumit Sprna. Nu-i un om cu care să poţi pleca la drum îndelungat. Mi-e teamă să nu se repete figura la fiecare templu întîlnit.

— Lasă-l... O să vedem de ce a plecat...

În acel moment, lama se urcase din nou în maşină. Avea aerul satisfăcut al omului care şi-a încheiat cu bine afacerile.

— Gata! îmi uitasem cele mai importante lucruri pentru un călător...

— Care-s acelea? întrebă Sprna zîmbind.

— Poftim: bolul pentru masă, cuţitul şi cutia de agată în care-mi ţin toate *rilbu* (medicamentele). Asta-i toată averea mea. Iar pînza în care-s învelite, mai adause el, e mantaua mea de schimb. Plecăm?

Zgomotul motorului îi răspunse în locul lui Li Cian-su. Antropologul îi făcu zîmbind un semn lui Sprna, semn care părea să spună: „vezi că n-ai avut dreptate?!"

Cu greu convoiul îşi făcu loc spre porţile oraşului, mai precis spre aceea de sud, de unde trebuiau să se îndrepte spre lanţul munţilor Kailas. La început, şoseaua era plină de camioanele cooperativelor agricole care-şi aduceau mărfurile în oraş şi autovehiculele care se îndreptau spre Gyangtse. Chiar după prima sută de kilometri, se arătau în zare turmele de yaki păzite de păstori înarmaţi. Pe alocuri, corturile negre ale nomazilor arătau aşezări vremelnice, în jurul cărora se învîrteau cîini jegăriţi, cu blana zbîrlită şi cozi pline de scaieţi. Cu cît înaintau, cu atît peisajul era tot mai monoton. Aceleaşi coame pleşuve cu piscuri şi pante înzăpezite, pajiştile de un verde închis şi ochiurile albăstrii ale lacurilor depărtate dădeau călătorilor noştri impresia că se învîrtesc într-un cerc închis.

— Nici nu ştiu cum aş putea face un film documentar! bombăni dezamăgit Sprna. Totul e la fel, Tatra mea e cu mult mai frumoasă.

— Ei-ei! oftă Drung. Nu ştii să vezi... căci nu ai obişnuinţa să găseşti frumuseţea în locurile măreţe. Priveşte numai comoara din dreapta noastră! Cît timp soarele bate de sus, creasta muntelui acesta pare un pelerin înveşmîntat în strai alb de pocăinţă. Cînd astrul se lasă spre apus, de sub straiul nepătat răsar smaralde verzi şi purul rubin al dragostei. O altă nestemată e dagon-ul *. De pe povîrnişul de miazănoapte, cupola sa de aur luminează totul în jur cu o risipă scînteietoare...

— Nu-s poet, Drung-la! oftă opticianul. Dar parcă toţi munţii sînt la fel în Tibet...

* Dagon — sanctuar obişnuit în Asia centrală şi de sud, unde pelerinii se pot închina lui Budha.

— In țara dumitale sînt munți ?
— Da !
— Ei bine, cînd iubești munții nu le cauți frumusețea din fuga unei mașini.
Li Cian-su își înăbuși rîsul. Știa bine că orice european venit pe meleagurile Tibetului caută neapărat acolo mister și, în general, ceea ce în limba tuturor scriitorilor se numește sublim. În Tibet, fiecare se așteaptă să vadă lucruri nemaipomenite, chiar de la primul pas.
— Are dreptate lama ! Li, ce-ar fi să oprim o clipă să văd ruinele astea...
— În regulă, dragul meu ! Totuși să filmezi mai repede, ca să nu ne prindă seara pe drum.
În apropierea șoselei se aflau dărîmăturile unui vechi castel întărit. În mijlocul lor se ridică turnul semeț al templului încoronat cu o coloană subțire, lucioasă.
Coborînd, Li Cian-su luă cu dînsul un baston tare de bambus, care se termina cu un fel de furcă ascuțită cu doi dinți.
— La ce-ți folosește ?
— Pentru șerpi ! S-ar putea să-i intîlnim !
Ruinele nu erau chiar atît de vechi pe cît crezuse Sprna. Din acest motiv, zăboviră foarte puțin. Pe cînd se întorceau spre caravană găsiră singurul lucru mai interesant cămașa unui cartuș, pe care scria „Made în England 1904". Era desigur o rămășiță a luptelor duse de avangarda trupelor lui Younghusband, care în acel an invadase Tibetul.
Pe înserate, intrară într-un sat mic — de-abia de 30—40 de fumuri — și traseră la hanul din mijlocul lui. Sprna cercetă cu luare-aminte fiecare colțișor al hanului. Luă cîteva vederi, iar cînd ieși pe ulița satului să filmeze, fu repede înconjurat de o mulțime de locuitori de toate vîrstele. Spre mirarea lui, nimănui nu-i trecuse prin minte să fugă. Unele femei mai tinere se gătiră chiar cu cele mai bune haine pe care le aveau și-i ieșeau ostentativ în cale. Pe cînd trecea în revistă o familie întreagă formată din soție, cinci soți și o puzderie de copii, auzi în spatele său un glas :
— Nu vă supărați, cînd ați venit în sat ?
Surprins, se întoarse pe călcîie. Lîngă el se afla un milițian într-o perfectă ținută. Prin semne, cinematografistul îi arătă că nu pricepe limba chineză și-l invită la han. Aici toate se lămuriră imediat, iar milițianul se oferi să le dea tot sprijinul de care aveau nevoie.
Dacă Sprna nu se supărase de acest incident mărunt, și inevitabil, în schimb Li Cian-su era foc. Preotul local îi povestea tocmai că lîngă templu se află un osaur vechi de peste trei mii de ani, ba chiar îi adusese și o tibie. Cum nu-i fusese tocmai ușor să-l convingă pe lamă de utilitatea măsurătorilor pe care voia să le facă pe schelete și cum Drung în loc să-l ajute, mai mult îl încurcase, antropologul nostru, și așa iritat, își văzu prăbușite toate planurile o dată cu intrarea milițianului. Lama local, ca să-și dea importanță față de autoritatea publică, o luă de la început și astfel Li Cian-su își pierdu încă o oră cu noi parlamentări.
Noaptea tîrziu, cînd toți locuitorii sătucului, inclusiv membrii expediției, erau cufundați într-un somn adînc, Li cuprins parcă de frenezie, examina două silexuri și cîteva oase dispersate, pe care le cumpărase cu greutate.

*

După patru zile de mers, pe şosele de cele mai multe ori impracticabile, ajunseră la o trecătoare a cărei pantă urca foarte mult. Temperatura scăzuse simţitor şi, în acea dimineaţă, vîntul rece care se prăvălea de pe povîrnişurile munţilor aducea cu sine valuri dense de nea sclipitoare. Erau la o altitudine de circa 4.000 m peste nivelul mării. Călătorii noştri se înveşmîntaseră cu şube grele şi arătau aidoma exploratorilor polari.

Chiar în cea de-a patra zi, Li şi Sprna avură o dispută pe teme igienice cu Drung. Călugărul tibetan, conform unui obicei al său de-o viaţă întreagă, era de părere că apa serveşte în mod exclusiv la adăpatul vitelor. Sprna îi propuse lui Drung să facă împreună o baie de soare şi zăpadă. Lama nu primi nici măcar să audă propunerea opticianului. Cît ai clipi, Drung se trezi dezbrăcat şi tăvălit într-o troiană. Numai intervenţia promptă a lui Li îl salvă pe călugăr. Înfuriat, proferînd în continuare cele mai teribile blesteme şi ameninţări, lama se încotoşmănă într-o blană de yak şi se ghemui in fundul GAZ-ului. După ce convoiul îşi reluă drumul, cu toate că Drung se izolase într-o straşnică muţenie, trebui, la insistenţele lui Li, să le spună că în cîteva ore vor ajunge la poalele muntelui lui Djayanta-Devy.

Frigul se înteţea şi, ca din senin, se iscă o cumplită furtună de zăpadă. Maşinile înaintau anevoie. Stihia devenise un obstacol de netrecut. Şuieratul vîntului făcea ca trecătoarea să răsune asemenea tubului cu cel mai grav timbru al unei orgi uriaşe.

— Drung-la! zbieră Li Cian-su cît îl ţineau plămînii. Mai avem mult?

— Puţin! răspunse Drung, apropiindu-se de cei doi. Numai că n-o să ajungem niciodată. Aţi comis un sacrilegiu. V-aţi rîs de un om sfînt!

— Cum? Li fierbea de mînie.

— De mine! Nu vă lasă sfîntul Djayanta să treceţi!

Ca o confirmare curioasă a celor spuse de Drung, din întîmplare, plesni un pneu al GAZ-ului.

— Ce ne facem, tovarăşe profesor? întrebă deznădăjduit şoferul. Dacă opresc, vîntul ne azvîrle înapoi.

— Poţi merge astfel?

— Stric roata! Păcat de anvelopă şi de tot... Pe urmă mi-e teamă să nu rup şi axul maşinii...

— Trage lîngă peretele muntelui şi opreşte!

Făcînd această manevră, fură aproape gata să se ciocnească de autocamionul care venea pe urma lor. Legîndu-se de automobil, Li făcu semn autocamioanelor să treacă înainte, iar ei îşi remorcară maşina de ultimul autopod, astfel încît radiatorul să fie ridicat de la pămînt cu mai bine de 30 cm.

— Cît mai e?

— Puţin! repetă cu încăpăţînare Drung, şi din nou aminti ceva despre pedeapsa lui Djayanta.

— Cît? Răspunde o dată sau te las aici!

Faţă de ameninţarea lui Sprna, Drung îi lămuri că ajunseseră în punctul cel mai înalt al defileului şi că de acolo acesta cobora iarăşi spre un podiş, unde scăpau definitiv de zăpadă.

După mai bine de şase ore, spusele lui se adeveriră. În faţa lor, se deschidea o privelişte de necrezut — o pajişte verde. Pe ici, pe

colo, cite o tufă de rododendri, gențiană violetă şi ienupeni mărunți. Pe alocuri, se zăreau petice de zăpadă imaculată. În preajmă, un pîrăiaş susura vesel.

— Am ajuns! anunță bosumflat Drung.

Li Cian-su şi Sprna îşi lepădară şubele şi ieşiră din maşina acoperită de promoroacă.

— Ei, cum rămîne cu sfîntul? zgîndări Sprna rana călugărului.

— Vom vedea! se mulțumi acesta să bombăne. Ce v-ați oprit? Să mergem mai departe! Mai avem de mers aproape zece li *.

Din nou maşinile se puseră în mişcare şi, după ce străbătură prin podişul, pe care nu exista nici un fel de drum, distanța spusă de Drung, se opriră. În fața exploratorilor se afla un munte într-adevăr măreț din stîncă violetă de granit. Pe alocuri, muntele era întretăiat de brîie albe aparent calcaroase, iar deasupra unui astfel de brîu, la nivelul unui nou platou de dimensiuni mici, se deschidea gura unei peşteri. Ajunseseră. La un foc înjghebat pe loc, fîsîia sfătos un ceainic, iar alături, bucătarul, deschidea nişte cutii de conserve. Bucuria izbînzii îi galvanizase pe toți.

— Tovarăşe doctor... ceaiul e gata!

— Mulțumesc, tovarăşe Si-Din! răspunse amabil Li. Bem acum cu toții, pe urmă trei ore de odihnă! Mai avem după aceea o după-amiază de muncă.

Strînşi cu toții în jurul focului, începură din nou să răsune vechi cîntece ostăşeşti, povestiri de lupte, amintiri de-acasă. Sprna, care nu pricepea mai nimic din ceea ce se vorbea, se mulțumi pe moment doar cu luarea cîtorva vederi, apoi cu filmarea taberei.

— Nu trebuie să-i mai aducem aminte de sfînt! îi atrase atenția antropologul, arătînd spre lama, care nu părea să ia parte la bucuria colectivă.

— Ştiu... Acuma-i vorba de altceva: de talentele noastre de alpinişti. Cum naiba s-o ajunge sus la peşteră?

— Vei vedea! E simplu de tot... Sistemul nostru chinezesc e mult mai uşor decît acela al sportivilor europeni.

În zorii dimineții următoare, Sprna văzu cu mirare că erau aşteptați de cîțiva oameni din escortă, care țineau nişte prăjini lungi de aproape 5 m fiecare şi de al căror vîrf era legată o frînghie cu laț.

— Uite cum facem noi! îl învăță Li. Primul prinde cu lațul din vîrful prăjinii colțul de stîncă cel mai apropiat. Pe urmă se urcă pe ea pînă ajunge să-şi stabilească o poziție de susținere pe aceşti cinci metri. De acolo caută să prindă următorul țanc de stîncă şi aşa mai departe. Cînd ajunge pe un punct unde îşi poate ține echilibrul fără prea multă primejdie, aruncă următorului coarda. Noi doi vom urca ajutați de patru inşi. Nu e nici o primejdie. Sînt numai vreo 80 de metri de costişe...

— Nu-i un fleac!

— Nici greu nu e! Ți-e cumva teamă?

— Nu, nici vorbă de aşa ceva!

---

* Li — măsură de lungime folosită în China — cca. 500 m.

Ca nişte alpinişti încercaţi, începură escaladarea costişei şi, în mai puţin de o oră fură sus, pe micul platou.

— Capul dragonului! strigă Drung, care se căţărase de unul singur.

*

Luminată de reflectoarele puternice purtate de exploratori, peştera denumită a lui Djayanta-Devy apăru ca un palat de basm. Cristalele multicolore străluceau feeric aidoma unei salbe de nestemate.

Păşeau cu evlavie ca într-un dom părăsit de secole şi în atmosfera căruia dăinuia încă prezenţa unor necunoscuţi înaintaşi. Fiecare se întreba cine va mai fi trecut inaintea lor pe acelaşi drum. In mintea lui Li Cian-su se reconstituiau legendele pe care le culesese cu privire la peşteră, iar Sprna se gîndea cum să poată cinematografia mai bine neasemuita operă a naturii pe care o avea în faţa ochilor.

Mergînd în şir indian, trecură peste pîrăul care tăia diametral peştera. Drung, care şi el pentru prima dată pătrunsese în acel mitic locaş, rămase deodată locului, ca o stană de piatră. Pe figura lui, se putea citi spaimă amestecată cu o nesfîrşită adorare a zeităţii. Ochii i se holbară, gata să-i iasă din orbite. La fel de brusc cum se oprise, se prosternă şi începu să murmure fără de sfîrşit. Li Cian-su se apropie de el şi, involuntar, făcu un pas înapoi. În faţa lui Drung era un fel de puţ, adinc de mai bine de zece metri.

— Tovarăşe Sprna! Te rog... vino să vezi şi dumneata!

Asemenea lui Drung şi lui Li Cian-su, Sprna, la rîndul său, rămase înmărmurit. Pe fundul puţului se zărea un dinozaur care păru că mişcă.

În acel moment, o pală de aer îngheţat îi lovi în obraz iar din fundul peşterii răzbătu pînă la ei un răget înfiorător. De parcă numai atît ar fi aşteptat, Drung se ridică şi o rupse la fugă răcnind, antrenînd după sine şi pe ceilalţi oameni din escortă care îi însoţeau.

— Fugiţi! zbieră el. Fugiţi, dacă vreţi să trăiţi! Ne omoară balaurul! Săriţi, iese balaurul din groapă!

Li Cian-su mai privi încă o dată pe fundul văgăunii şi văzu iarăşi dinozaurul...

— Staţi! Opriţi! Nu este adevărat! strigă şi el, luîndu-se după lama.

Singurul care rămăsese calm era Sprna. El îşi proiectase spre dinozaur fascicolul de raze al reflectorului special pe care-l purta şi începu să filmeze de zor fără să ia aminte la vaerele care străbăteau peştera.

Intre timp, Li Cian-su îşi ajunse oamenii din urmă tocmai atunci cînd aceştia trecuseră de pîrău. De fapt, ei se şi opriseră acolo, căci urletul acela nemaipomenit contenise ca prin farmec. In schimb, Drung se prosternase din nou şi, amuţit de spaimă, arăta ceva în spre fundul peşterii. Acolo se vedea un punct luminos, de culoare verzuie, şi a cărui intensitate creştea mereu. Oarecum calmaţi de intervenţia lui Li Cian-su, oamenii, încă şovăielnici, se întoarseră la locul unde Sprna îşi vedea liniştit de treabă, dar, cum trecură iarăşi de riuşor, urletul reîncepu, de astă dată, ce-i drept, cu o mai mică vigoare.

Singurul rămas în ceea ce mai tîrziu Li denumi „zona liniştită" era Drung.

— De ce-ai plecat? întrebă ironic Sprna. Nu-i decît o mumie de dinozaur. Din pricina jocului de umbre şi lumini, pare că mişcă. Asta-i tot.

Li Cian-su se lăsă în genunchi pe marginea gropii şi privi atent înăuntru:

— O frînghie! Cobor!

Ca măsură de precauţie, îşi puse pe obraz o mască legată de un balon cu oxigen. Încetul cu încetul, Li aluneca în jos. Pe sub picioarele lui, şiruia o şuviţă de apă. În faţă i se prezentă deodată o viziune măreaţă: un dinozaur împietrit, asemănător unui basorelief ieşit din stîncă. Cu sute de milenii înainte, magma îl surprinsese într-o atitudine de prostească ferocitate. Netezit de apă, peretele din spatele animalului antediluvian, îl reflecta; din cauza aceasta, privit din diferite puncte, monstrul da iluzia că mişcă. După ce luă o probă din rocă, Li Cian-su fu scos la suprafaţă.

— Mai rămîne să lămurim misterul zgomotelor care se aud şi al luminii care se zăreşte acum pălind în fundul peşterii...

Jos, în tabără se discuta foarte mult despre evenimentele petrecute în ultima zi. Cînd veni vorba despre zgomotul pe care-l auziseră în peşteră, Sprna explică oamenilor cum se poate produce un astfel de fenomen acustic; rămînea doar să descopere originea şi punctul lui de amplificare.

Timp de două zile, Li Cian-su ridică, ajutat de Sprna, o serie de hărţi parţiale ale regiunii urmînd să facă ulterior şi harta amănunţită a peşterii. Concomitent cu aceste lucrări se instală şi postul telegrafic al taberei, astfel încît acesta să poată fi în permanentă legătură cu restul expediţiei, care completîndu-şi efectivul la Lhassa, trebuia să sosească în cel mai scurt timp.

Toate acestea fiind terminate, reluară studiul peşterii. Chiar şi Drung antrenat de entuziasmul colectiv, părea să fi renunţat la „preacucernicie" şi pusese mîna serios acolo unde era nevoie. Nu se mai sperie de dinozaur, căci fu coborît şi el în puţ ca să se convingă de spusele lui Li Cian-su. Un singur lucru îl înspăimîntă: coloana de lumină din străfundurile peşterii. Ca să ajungă acolo, trecură de pîrău şi se adînciră în peşteră. Străbătuseră cam trei sute de metri de la intrare, cînd în faţa lor se desfăşură o privelişte feerică. Dedesubtul peşterii trecea printr-o galerie laterală un gheţar pe suprafaţa căruia lumina se reflecta în toate direcţiile, ca într-un joc de artificii. Gheaţa lui părea un bloc uriaş de cristal deci se puteau vedea clar morenele de pe fund. Într-un punct, gheţarul făcuse un meandru cu gurile închise de mii de secole. Braţele lui se despărţiseră de trunchiul cel mare şi rămăseseră ca o cisternă laterală. Ajuns acolo, Li Cian-su fu cît pe-aci să repete prosternarea lui Drung. I se părea că visează. O pereche de ochi îl priveau din străfundurile gheţii. Sprna, care îşi proiectase puternicul lui reflector asupra petei de o formă ciudată din gheţar, nu putu să se stăpînească şi scoase un strigăt de uimire. Da, sub cristalul de apă îngheţată se afla un om în carne şi oase, însă nu un om ca toţi ceilalţi, ci un uriaş nemaipomenit, înveşmîntat în blănuri şi în mîna căruia se putea vedea o secure de silex.

— E Giganthropul! murmură Li. Tovarăşe Frantişek, îţi dai seama de valoarea acestei descoperiri? Priveşte numai! Scăzînd aproximaţia pe care o poate da unghiul de lumină, cred că individul din faţa noastră măsura aproape trei metri. Nicăieri pe lume nu s-a mai descoperit un astfel de exemplar... Vom putea studia un strămoş al

omenirii. Am atins cu mîna un vis, un vis socotit irealizabil pentru toți antropologii din lume. Paleontologii au găsit în Siberia un mamut întreg. In schimb, noi, antropologii, am studiat pînă acum numai pe schelete și acelea de multe ori fragmentare...

Fericit de descoperirea făcută, lui Li Cian-su îi venea să joace. Il rugă pe Sprna să filmeze. Ar fi vrut să încerce dezgroparea gigantului, dar se răsgîndi. Graba putea să strice totul. Fără să spună o vorbă, porni în fugă spre ieșirea din peșteră. Se ducea să transmită colegilor săi din E.C.I.T. descoperirea făcută.

*

Sprna se dovedi a fi un om calm și prevăzător. După ce-și termină filmarea cerută de Li, își continuă drumul spre coloana luminoasă. In fundul peșterii, temperatura era foarte scăzută și atmosfera umedă. Pe alocuri, trecea peste mici petice de gheață. Drumul devenise anevoios. Se strecura cu greu printre stalacmite. Lumina se vedea din ce în ce mai clar. Curînd, Sprna își dădu seama că nu era vorba de o coloană. In fața lui, o porțiune de perete din fundul peșterii emitea raze luminoase, fluorescente, reci. Mulțumindu-se cu simpla înregistrare a faptului, fizicianul făcu cale întoarsă în tabără. Tăcu, lăsîndu-l pe Li Cian-su pradă fericirii care-l cuprinsese. In dupăamiaza aceleiași zile se reîntoarse în peșteră înarmat cu un dozimetru ultrasensibil pe cînd cei care-l ajutau aduceau cîteva contoare Geiger-Müller, cu amplificator și numărător. Cu cît se apropiau mai mult de pata luminoasă, numărul vibrațiilor înregistrate creștea. Acum Sprna se dovedi a fi și prudent, căci nu se mai apropie prea mult de fundul peșterii. Se mulțumi să controleze datele arătate de numărător și îngîndurat, coborî. In tabără fu întîmpinat de antropolog, a cărui față radioasă dovedea că o nouă fericire se adăugase celei dintîi.

— Mîine sosește coloana lui Fîn Siao-șan.

— Atunci le vom face cel mai mare dar! rosti Sprna cu o emoție stăpînită. In fundul peșterii este un filon de rocă radioactivă. Numărătorul contorului indică un element cu o forță de iradiere nemaipomenită. Mîine cînd vor veni prietenii noștri vor vedea că n-am stat de pomană. E.C.I.T.-ul și-a început munca, iar sfîrșitul cercetărilor noastre va îndreptăți încrederea care ne-a fost acordată.

EPILOG

Povestirea noastră se întrerupe într-un moment cînd cele două tabere adverse se află la o cotitură a luptei lor. Ce s-a mai întîmplat cu laboratorul misterios din adîncul muntelui Djayanta-Devy? Ce uneltiri au mai pus la cale Mc. Stephens și rivalul său, Marlott? A izbutit să ridice E.C.I.T.-ul stațiunea proiectată? Ce fel de ființă era omul găsit în ghețarul din Himalaya? Cum s-a întîlnit Tania cu Iurii și cu Petea? Iată tot atîtea întrebări care deocamdată nu au răspuns, după cum atîtea probleme ale științei, ale societății, ale naturii nu și-au găsit încă dezlegare. Singurul lucru de care îi putem asigura pe cititorii noștri e că, în cea de a doua parte a romanului, vor afla noi aventuri extraordinare, trăite de eroii, pe care poate unii cititori i-au și îndrăgit.

SFIRȘIT

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", București

AU APĂRUT ÎN COLECȚIA NOASTRĂ

Nr. 1-2 – METEORITUL DE AUR (I, II) de Octavian SAVA
Nr. 3 – A 12-a VARIANTĂ de Leonid PETRESCU
Nr. 4 – MAREA EXPERIENȚĂ de M. NAUMESCU
și
PROXIMA CENTAURI de M. BRATEȘ
Nr. 5 – INIMĂ DE CIUTĂ de A. ROGOZ și C. GHENEA
și
O ÎNTÎMPLARE OBIȘNUITĂ de P. STĂNESCU
Nr. 6-7 – INDIENII (I, II) de Vitalii TRENEV
Nr. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 - URANIU (I, II, III, IV, V, VI, VII)
de A. ROGOZ și C. GHENEA

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa: București, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piața Scînteii Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571 - 1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice" apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor:

3 luni . . . . . . 6 lei
6 luni . . . . . . 12 lei
1 an . . . . . . 24 lei

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
sviligheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

COLECȚIA
Povestiri
ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

1 leu